
ရေရှည်တည်တံ့သော မြန်မာ့သဘာဝရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ
လမ်းညွှန်ချက်များစံချိန်စံညွှန်း

Public Comment Use Only

မာတိကာ

၁။	နယ်ပယ်	၂
၂။	အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ	၂
၂.၁။	သဘာဝရော်ဘာ	၂
၂.၂။	ရေရှည်တည်တံ့သောသဘာဝရော်ဘာ	၂
၂.၃။	စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများ	၂
၂.၄။	ဘက်စုံပိုးမွှားရောဂါကာကွယ်နှိမ်နင်းခြင်း	၃
၂.၅။	လေးစားလိုက်နာမှု	၃
၂.၆။	မြေယာအသုံးချမှု	၃
၂.၇။	ထင်းကြိုးဝိုင်းမြေ	၃
၂.၈။	ကနဦးပတ်ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်ခြင်း	၃
၂.၉။	ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း	၃
၂.၁၀။	ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်	၃-၄
၂.၁၁။	ဇီဝမျိုးကွဲ	၄
၂.၁၂။	ဂေဟစနစ်	၄
၂.၁၃။	သစ်တောနယ်မြေ	၄
၂.၁၄။	ရှားပါးတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်	၄
၂.၁၅။	မြေလွတ်၊ မြေလပ်	၄
၂.၁၆။	မြေရိုင်း	၄
၂.၁၇။	ခြံသုံးစက်ရုံသုံးဓာတုဆေး	၅
၂.၁၈။	ရေဝေရေလဲဧရိယာ	၅
၂.၁၉။	မြေချဉ်ဇာတ်	၅
၂.၂၀။	အဖူးကူးပင်	၅
၂.၂၁။	မြေဆီလွှာဖြည့်စွက်ပစ္စည်းများ	၅
၂.၂၂။	ဖျက်ပိုး	၅
၂.၂၃။	ဓာတ်ကြွင်း	၆
၂.၂၄။	အစိုဓာတ်ထိန်းခြင်း	၆
၂.၂၅။	ထိန်းချုပ်ကိုင်ပို့ဖြတ်ခြင်းနှင့် ကိုင်းမွေးမြူပုံသွင်းခြင်း	၆

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂.၂၆။	အဆိပ်အတောက်ညစ်ညမ်းမှု	၆
၂.၂၇။	အစေးခြစ်ခြင်း	၆
၂.၂၈။	အစေးထွက်လှုံ့ဆော်ဆေး	၆
၂.၂၉။	ရာဘာသားအခြောက်ပါဝင်မှု(DRC- Dry Rubber Content)	၇
၂.၃၀။	မက်တရိုလက် (Metrolac)	၇
၂.၃၁။	မှိုင်းခံရုံ	၇
၂.၃၂။	အဆင့်အတန်းခွဲခြားခြင်း	၇
၂.၃၃။	နောက်ခံအချက်အလက်ချိတ်ဆက်ခြေရာခံနိုင်မှု	၇
၂.၃၄။	ထုတ်လုပ်သူများ	၇
၃။	လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များ	၇
၃.၁။	မြေယာသမိုင်းကြောင်း	၇-၈
၃.၂။	မြေအသုံးချမှုမှန်ကန်အောင်စီမံခန့်ခွဲခြင်း	၈-၉
၄။	ကောင်းမွန်သောစိုက်ပျိုးရေးကျင့်စဉ်များ	၉
၄.၁။	သင့်တော်သောရာသီဥတု	၉
၄.၂။	ရော်ဘာစိုက်ပျိုးရန်မြေရွေးချယ်ခြင်း	၁၀
၄.၂.၁။	မြေနေရာရွေးချယ်ခြင်း	၁၀
၄.၂.၂။	စိုက်ပျိုးရန်မြေပြင်ဆင်ခြင်း	၁၀
၄.၂.၃။	တောခုတ်ခြင်း	၁၀
၄.၂.၄။	မီးရှို့ခြင်း	၁၀
၄.၂.၅။	ပန္နက်ရိုက်ခြင်း	၁၁
၄.၂.၆။	ကျင်းတူးခြင်း	၁၁
၄.၃။	ပျိုးပင်ရွေးချယ်ခြင်း	၁၁
၄.၄။	စိုက်ပျိုးခြင်း	၁၂
၄.၅။	မြေဩဇာနှင့်မြေဆီလွှာဖြည့်စွတ်ပစ္စည်းများအသုံးပြုခြင်း	၁၂
၄.၆။	အပင်ပိုးမွှားရောဂါများစီမံခန့်ခွဲခြင်း	၁၃-၁၅
၄.၇။	စိုက်ခင်းပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများ	၁၅
၄.၈.၁။	အစိုဓာတ်ထိန်းခြင်း	၁၅
၄.၈.၂။	ထုံးသုတ်ခြင်း	၁၅
၄.၈.၃။	ထိန်းချုပ်ကိုင်ပို့ဖြတ်ခြင်းနှင့် ကိုင်းမွေးမြူပုံသွင်းခြင်း	၁၅

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄.၈.၄။	ပေါင်းရှင်းခြင်း	၁၆
၄.၈.၅။	မီးဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ခြင်း	၁၆
၄.၉	ရော်ဘာပင်အစေးခြစ်ရန်ပြင်ဆင်ခြင်း	၁၆
၄.၉.၁။	အစေးခြစ်မျက်နှာပြင်ပြင်ဆင်ခြင်း	၁၆-၁၇
၄.၉.၂။	အစေးခြစ်ကွက်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်အစေးခြစ်ခြင်း	၁၇
၄.၉.၃။	ကျင့်သုံးသင့်သောအစေးခြစ်စနစ်များ	၁၈
၄.၁၀။	အစေးရည်စုသိမ်းခြင်း	၁၈-၁၉
၄.၁၁။	အစေးရည်အားပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း	၁၉
၄.၁၁.၁	ခွက်ခဲတုံးထုတ်လုပ်ခြင်း	၁၉
၄.၁၁.၂	ရော်ဘာအစေးပြားထုတ်လုပ်ခြင်း	၁၉
၄.၁၁.၂.၁။	အစေးရည်လက်ခံခြင်း	၁၉-၂၀
၄.၁၁.၂.၂။	အစေးရည်ခဲခြင်း	၂၀
၄.၁၁.၂.၃။	အစေးပြားကြိတ်ခြင်း	၂၀-၂၁
၄.၁၁.၂.၄။	မှိုင်းတင်အခြောက်ခံခြင်း	၂၁
၄.၁၁.၃။	မှိုင်းခံရော်ဘာပြားများအား အဆင့်အတန်းခွဲခြင်း	၂၂
၄.၁၁.၄။	ထုပ်ပိုးခြင်းနှင့်သိုလှောင်ခြင်း	၂၂
၄.၁၁.၄.၁။	ထုပ်ပိုးခြင်း	၂၂-၂၃
၄.၁၁.၄.၂။	သိုလှောင်ခြင်း	၂၃
၅။	လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း	၂၃
၅.၁။	လုပ်သားများ၏အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း	၂၃-၂၅
၅.၂။	လုပ်သားများ၏ လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရေး	၂၅-၂၆
၅.၃။	ဒေသခံပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း	၂၆
၆။	သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်း	၂၇
၆.၁။	ပတ်ဝန်းကျင်ဂေဟစနစ်၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့်သဘာဝ သစ်တောများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုမရှိစေခြင်း	၂၇-၂၈
၆.၂။	ဓာတုဆေးများကြောင့်ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုမရှိစေခြင်း	၂၈
၆.၃။	စက်ရုံများကြောင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုနှင့် ပျက်စီး ထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြစ်စေခြင်း	၂၉

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၇။	ထုတ်လုပ်မှု ကွင်းဆက်တစ်လျှောက် နောက်ခံအချက်အလက် ချိတ်ဆက်ခြေရာခံနိုင်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများနှင့် မှန်ကန်မှုတသော ဈေးကွက်စနစ်ခိုင်မာခြင်း	၃၀
၇.၁။	နောက်ခံအချက်အလက်ချိတ်ဆက်ခြေရာခံခြင်း	၃၀-၃၁
၇.၂။	ပွင့်လင်းမြင်သာမှု	၃၁
၇.၂.၁။	အရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်း	၃၁-၃၂
၇.၂.၂။	ထုပ်ပိုးမှုအား စစ်ဆေးမှတ်တမ်းတင်ခြင်း	၃၂-၃၃
၇.၃။	မှန်ကန်မှုတသောဈေးကွက်ဖြင့်ရောင်းဝယ်ခြင်း	၃၃
၇.၄။	အဂတိလိုက်စားမှုမရှိစေခြင်း	၃၄
၇.၅။	ဆိုးကျိုးများမဖြစ်စေရန်တာဝန်ယူအလေးထားစိစစ်ဆောင်ရွက်ခြင်း (Risk-based due diligence mechanism)	၃၄-၃၅
၈။	ရော်ဘာခြံငယ်ရှင်များလူမှုဖူလုံရေး	၃၅
၈.၁။	စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးမှဝင်ငွေအကျိုးအမြတ်ပိုမိုရရှိစေခြင်း	၃၅-၃၆
၈.၂။	ခြံငယ်ရှင်များအား ထောက်ပံ့ပေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း	၃၆
၉။	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၃၇

ရေရှည်တည်တံ့သော မြန်မာ့သဘာဝရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များ စံချိန်စံညွှန်း

နိဒါန်း

ဤစံချိန်စံညွှန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့သော သဘာဝရော်ဘာ စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုအတွက် လက်ခံကျင့်သုံးရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အချက်များကို သတ်မှတ် ပေးထားသည့် ယေဘုယျကျင့်ထုံးများဖြစ်သည်။ ဆောင်ရွက်လုပ်ငန်းစဉ်များသည် သစ်တော ပြန်တီးမှုမရှိ သဘာဝမြေဆီလွှာကို ကာကွယ်ကာ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရေအရင်းအမြစ်များကို ထိခိုက်မှု မရှိဘဲ အလုပ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာ၍ ရော်ဘာ အရည်အသွေးနှင့် ထုတ်လုပ်မှု မြင့်မားစေရန် ထုတ်လုပ်သူနှင့် သုံးစွဲသူများ အားလုံးပါဝင်သော ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရှိ မှတ်တမ်းကောင်းများ နှင့် လိုက်နာရမည့် အချက်များဖြစ်သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ရေရှည်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပန်တိုင် (SDG -Sustainable Development Goal) ဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို စတင်ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပန်းတိုင်အောင်မြင်မှုမှာ လူတိုင်း၏တာဝန် ဖြစ်လာပါသည်။ ကမ္ဘာ့ရော်ဘာဈေးကွက်သည်လည်း ရေရှည်တည်တံ့သော သဘာဝရော်ဘာ စိုက်ပျိုးရေးကို ပြောင်းလဲခဲ့ကြပါသည်။ ရော်ဘာ အပါအဝင် ကုန်ပစ္စည်းသုံးစွဲသည့်သူများသည် ရေရှည်တည်တံ့သော ဖြစ်စဉ်ဖြင့် ထုတ်လုပ်သည့် ကုန်ပစ္စည်းကို တောင်းဆိုလာကြပါသည်။ သဘာဝရော်ဘာ ၇၀ % ဝန်းကျင်ကို တာယာ လုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုလျက်ရှိရာ ရေရှည်တည်တံ့သော သဘာဝရော်ဘာသည်သာ ကမ္ဘာ့ ဈေးကွက်တွင် အသုံးပြုနေကြပါသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံထွက်ကုန် ရော်ဘာအများစုကို ပြည်ပသို့ တင်ပို့နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အရေးကြီးသော အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

Myanmar SNR Guidelines ကို ထုတ်ပြန် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် နိုင်ငံတကာ သဘာဝရော်ဘာဈေးကွက်တွင် အရည်အသွေးပြည့်မီသော မြန်မာ့သဘာဝရော်ဘာများကို ထိုက်တန်သောဈေးနှုန်းများဖြင့် ယှဉ်ပြိုင်ရောင်းချနိုင်ရေးအတွက်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာတွင် အသုံးပြုနေသော SNR ၊ EUDR (European Union Deforestation Free Regulation) လမ်းစဉ်များနှင့် ကိုက်ညီပြီး ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို သိရှိ လိုက်နာဆောင်ရွက်ထားသော SNR ၊ EUDR သဘာဝရော်ဘာများ ထုတ်လုပ်ရောင်းချ နိုင်ခြင်းဖြင့် မြန်မာ့သဘာဝရော်ဘာအခန်းကဏ္ဍ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ရေး အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ရေရှည်တည်တံ့သော မြန်မာ့သဘာဝရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာလမ်းညွှန်ချက်များ စံချိန်စံညွှန်း

၁။ နယ်ပယ်

ဤစံချိန်စံညွှန်းသည် နှစ်ရှည်သီးနှံဖြစ်သည့် ရော်ဘာသီးနှံအတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကအားဖြင့် ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရာတွင် မြေယာအသုံးချမှုမှန်ကန်စေခြင်း၊ ကောင်းမွန်သော စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာအလေ့အကျင့်ကောင်းများဖြင့် ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများ စနစ်တကျတိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေခြင်း၊ ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် ကွင်းဆက်တစ်လျှောက် လှုပ်ရှားပါဝင်နေသူများကို လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုအား ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှု ကွင်းဆက်တစ်လျှောက် နောက်ကြောင်းပြန်စစ်ဆေးခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိခြင်းနှင့် မှန်ကန်မျှတသောဈေးကွက်စနစ်ခိုင်မာခြင်းနှင့် ရော်ဘာခြံငယ်ရှင်များ၏ လူမှုဘဝဖူလုံခြင်းအတွက် အခြေခံသော လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် စံချိန်စံညွှန်းဖြစ်ပါသည်။

၂။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

၂.၁။ သဘာဝရော်ဘာ

သဘာဝရော်ဘာဆိုသည်မှာ ရော်ဘာပင် (*Hevea brasiliensis*) မှ ထွက်ရှိလာသော အစေးရည်တွင် ပါရှိသည့် သဘာဝ Isoprene ခြပ်ပေါင်းတစ်မျိုးဖြစ်သည်။

၂.၂။ ရေရှည်တည်တံ့သောသဘာဝရော်ဘာ

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲ ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး နောက်ခံအချက်အလက်များ ချိတ်ဆက်ခြေရာခံနိုင်သည့် စနစ်ကောင်းများနှင့်အတူ ကောင်းမွန်သော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများဖြင့် ထုတ်လုပ်ထားသည့် သဘာဝရော်ဘာကို ဆိုလိုသည်။

၂.၃။ စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုများ

သီးနှံများ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရာတွင် အခြေခံထည့်သွင်းအသုံးပြုသော မည်သည့် ပစ္စည်းကိုမဆို ဥပမာအားဖြင့် မျိုးစေ့များ၊ မြေဩဇာများ၊ စိုက်ပျိုးရေးဓာတုပစ္စည်းများ၊ အပင်ကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သည့်အရာများ စသည်တို့ကို ဆိုလိုပါသည်။

၂.၄။ ဘက်စုံပိုးမွှားရောဂါကာကွယ်နှိမ်နင်းခြင်း

ပိုးသတ်ဆေးများသုံးစွဲမှုကို လျော့ချပြီး ကျန်းမာသန်စွမ်းသော သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် ရန် မတူညီသည့် စီမံဆောင်ရွက်မှုနည်းဗျူဟာနှင့် အလေ့အကျင့်များ ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက် ထားသော သီးနှံထုတ်လုပ်ရန်နှင့် ကာကွယ်ရန် ချဉ်းကပ်သည့် ဂေဟစနစ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

၂.၅။ လေးစားလိုက်နာမှု

နိုင်ငံတွင်းနှင့် ဒေသတွင်းရှိ တည်ဆဲဥပဒေများ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ လိုက်နာမှုကို ဆိုလိုသည်။

၂.၆။ မြေယာအသုံးချမှု

ရေရှည်တည်တံ့သော ရလဒ်များရရှိရန် စီးပွားရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေး ဆိုင်ရာများကို ဟန်ချက်ညီစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ရည်ရွယ်ချက်အမျိုးမျိုးအတွက် မြေယာ အရင်းအမြစ်များ အသုံးချမှုကို အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ရန် ဆိုလိုသည်။

၂.၇။ ထင်းကြိုးဝိုင်းမြေ

ကြိုးဝိုင်းတောအဖြစ် ဖွဲ့စည်းသည့်နယ်မြေကို ဆိုလိုသည်။

၂.၈။ ကနဦးပတ်ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်ခြင်း

စီမံကိန်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခု၏ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများသည် သိသာထင်ရှားမှု ရှိ/မရှိ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်း ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ခြင်း ရှိ/မရှိ နှင့် သတ်မှတ်ထားသော အခြား စာရွက်စာတမ်း အထောက်အထားများ ပြုစုတင်ပြရန် လိုအပ်ခြင်း ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

၂.၉။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

ဆောင်ရွက်ရန်အဆိုပြုထားသော စီမံကိန်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ဝန်ဆောင်မှု သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်မှုတစ်ခုခုကို ခွင့်ပြုရန် သင့်/မသင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်ရေးအတွက် ယင်းလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင် မှုကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ရုပ်ပိုင်း၊ ဂေဟစနစ်၊ လူနှင့်သက်ရှိလောက (ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှု စီးပွားထိခိုက်ခြင်းတို့ အပါအဝင်) တို့အပေါ် ထင်ရှားသိသာစွာ ထိခိုက်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ် စေနိုင်သည့် အလားအလာများ သို့မဟုတ် ထိခိုက်ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်များ ရှိ/မရှိ စနစ်တကျ ဆန်းစစ်သည့် လုပ်ငန်းကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၀။ ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်

စီမံကိန်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ဝန်ဆောင်မှု သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်မှု တစ်ခုခုကို တည်ဆောက်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်း၊ ရပ်စဲခြင်း၊ ပိတ်သိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့် ဆောင်ရွက်မှုကြောင့် လည်းကောင်း၊ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့်အခြားအကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့်လည်းကောင်း ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဆိုးကျိုး သက်ရောက်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်ဖြစ်စေ၊ ရှောင်လွှဲရန်ဖြစ်စေ၊ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှု လျော့နည်းရန် ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်မည့်နည်းလမ်းနှင့် အစီအစဉ်များ ဖော်ပြသည့် စီမံချက်ကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၁။ ဇီဝမျိုးကွဲ

ကုန်းမြေ၊ ပင်လယ်နှင့် အခြား ရေဂေဟစနစ်များ အပါအဝင် ဂေဟဗေဒအရ ဆက်စပ်မှု ရှိသည့် အရင်းအမြစ်အားလုံး၏ သက်ရှိများအကြား ကွဲပြားခြားနားသည့် မျိုးစိတ်အမျိုးမျိုးကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၂။ ဂေဟစနစ်

သက်ရှိသတ္တဝါများ၊ သက်မဲ့ရုပ်ဝတ္ထုများနှင့် အပင်များ သဟဇာတဖြစ်လျက် တည်ရှိနေသည့် သဘာဝစနစ်နှင့် ယင်းစနစ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲနေသာ သဘာဝဝန်းကျင်ကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၃။ သစ်တောနယ်မြေ

သစ်တောဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကြိုးဝိုင်းတောနှင့် သတ်မှတ်ကြေညာထားသည့် ကြိုးပြင်ကာကွယ်တော တို့ကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၄။ ရှားပါးတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်

ရှားပါးပြီး မျိုးဆက်ပျက်သုဉ်းမည့် အန္တရာယ်ကျရောက်နေခြင်းကြောင့် ကာကွယ် ထိန်းသိမ်းရန် သစ်တောဦးစီးဌာနက အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန်သတ်မှတ်သော တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၅။ မြေလွတ်၊ မြေလပ်

ယခင်က သီးစားခံယူလုပ်ကိုင်လာခဲ့ပြီး အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် စွန့်လွှတ်ထားသည့် သီးစားခံယူလုပ်ကိုင်သူမရှိသော စိုက်ပျိုးရေး သို့မဟုတ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နိုင်သည့် မြေနှင့် နိုင်ငံတော်က သီးသန့်လျာထားသတ်မှတ်သည့် မြေများကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၆။ မြေရိုင်း

သစ်ပင်၊ ဝါးပင် သို့မဟုတ် ချုံနွယ်ပင်များ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည် ဖြစ်စေ၊ ပထဝီမြေအနေအထားအရ မြေမျက်နှာပြင်ညီညာမှုရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ၊

တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိသော မြေသစ်ဖြစ်သည့် မြေရိုင်းနှင့် တောရိုင်းမြေများကို ဆိုလိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ ဓာတ်သတ္တုထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း၊ အစိုးရကခွင့်ပြုထားသော ဥပဒေနှင့် ညီညွတ်သည့် အခြားလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန်အလို့ငှာ တရားဝင်ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်သည့် ကြိုးဝိုင်းသစ်တောမြေ၊ စားကျက်မြေနှင့် အင်းအိုင်မြေများလည်းပါဝင်သည်။

၂.၁၇။ ခြံသုံး စက်ရုံသုံး ဓာတုဆေး

ဓာတုဆေးပစ္စည်းတစ်မျိုးပါဝင်သောအရာ သို့မဟုတ် ဖျက်ပိုးထိန်းချုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးခြင်း၊ ကာကွယ်တားဆီးခြင်း၊ အပင်ထွက်ကုန်များ ပြုပြင်ခြင်းတို့အတွက် ရည်ရွယ်ထုတ်လုပ်သော ဓာတုပစ္စည်းတစ်မျိုး သို့မဟုတ် တစ်မျိုးထက် ပိုမိုပါဝင်သောပစ္စည်းကို ဆိုလိုသည်။

၂.၁၈။ ရေဝေရေလဲဧရိယာ

ရေဝေရေလဲဆိုသည်မှာ မြစ် ၊ ချောင်း ၊ အင်း ၊ အိုင် ၊ ဆည် ၊ မြောင်း ၊ တာတမံများ မြစ်ဖျားခံရာဒေသကို ဆိုလိုပါသည်။

၂.၁၉။ မြေချဉ်ငံဓာတ်

မြေချဉ်ငံဓာတ် ဆိုသည်မှာ စိုက်ပျိုးမြေ၏ လက်ရှိတည်ရှိနေသော ချဉ်ငံဓာတ်ပါဝင်မှုတို့ကို ဆိုလိုသည်။

၂.၂၀။ အဖူးကူးပင်

အဖူးကူးပင် ဆိုသည်မှာ မိခင်ပင်၏ ဗီဇပါရှိသော အဖူးကို လက်ခံပင်၏ ပင်စည်ထဲသို့ ထည့်သွင်းပြီး အပင်မျိုးပွားရာတွင် အသုံးပြုသော လိင်မဲ့နည်းဖြင့် မျိုးပွားထားသော အပင်ကို ဆိုလိုသည်။

၂.၂၁။ မြေဆီလွှာဖြည့်စွက်ပစ္စည်းများ

မြေဆီလွှာ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် မြေဆီဩဇာ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ထည့်သွင်းထားသည့် ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ဇီဝမြေဩဇာနှင့် သဘာဝမြေဩဇာများကို ဆိုလိုသည်။

၂.၂၂။ ဖျက်ပိုး

သီးနှံအရည်အသွေးကို လျော့ကျစေပြီး ဒဏ်ရာဖြစ်စေသော ရောဂါဖြစ်စေ၊ သက်ရှိ သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်၊ အပင်တို့၏ ဇီဝပုံစံ သို့မဟုတ် ဗီဇနှင့် မည်သည့်မျိုးကွဲများကိုမဆို ဖျက်ပိုးဟု ဆိုလိုသည်။(ဥပမာ-အင်းဆက်ပိုးမွှားများ၊ အခြားကျောရိုးမဲ့တိရစ္ဆာန်များ၊ မှိုများ၊ ဘက်တီးရီးယားများ၊ ဗိုင်းရပ်(စ်)များ၊ ပေါင်းများနှင့် ကျောရိုးရှိတိရစ္ဆာန်များ)

၂.၂၃။ ဓာတ်ကြွင်း

ဓာတ်ကြွင်းဆိုသည်မှာ ဓာတုပစ္စည်းများအသုံးပြုခြင်းကြောင့် ရိက္ခာ၊ တိရစ္ဆာန်အစာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်တို့တွင်ကျန်ရှိသည့် ဓာတုပစ္စည်းကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် သုံးစွဲသည့် ဓာတုပစ္စည်းများမှ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာသော ဓာတုပစ္စည်းနှင့်သုံးစွဲသည့် ဓာတုပစ္စည်းတွင် ပါဝင်နိုင်သည့် မသန့်စင်သော ပစ္စည်းတို့လည်း ပါဝင်သည်။

၂.၂၄။ အစိုဓာတ်ထိန်းခြင်း

မြေဆီလွှာ၏ အစိုဓာတ်ကို ထိန်းသိမ်းရန်၊ ပေါင်းပင်များပေါက်ရောက်မှု နှိမ်နင်းရန်၊ မြေတွင်းအပူချိန်ကို ထိန်းညှိပေးရန်၊ မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုအား ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် မြေဆီလွှာ၏ အခြေအနေကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် အပင်နှင့် အပင်အစိတ်အပိုင်းများ အခြားအော်ဂဲနစ်ပစ္စည်းများဖြင့် မြေဆီလွှာကို ဖုံးအုပ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

၂.၂၅။ ထိန်းချုပ်ကိုင်ပို့ဖြတ်ခြင်းနှင့် ကိုင်းမွေးမြူပုံသွင်းခြင်း

အပင်၏ ပင်စည်လုံးပတ် ကြီးထွားမှုကောင်းမွန်စေရန် သဘာဝအတိုင်း ထွက်ရှိလာသော ကိုင်းများကို စောစောပိုင်းတွင် ကြီးပြင်းစေပြီးမှ နောက်ပိုင်း ဖယ်ရှားပေးခြင်းကို ထိန်းချုပ်ကိုင်ပို့ဖြတ်ခြင်းဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဘေးကိုင်းမထွက် (ကိုင်းမဖြာသော) နောက်ကျမှ ကိုင်းတက်ထွက်တက်သောအပင်များတွင် ခေါင်ညွန့်ရွက်ဖုံးအရင့်ကိုစု၍ သားရေကွင်းဖြင့် စည်းပေးခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ခေါင်ညွန့်အောက်ရွက်ဖုံးရှိ ရွက်ရိုးတံများကို ဖြတ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေ ကိုင်းထွက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းကို ကိုင်းမွေးမြူပုံသွင်းခြင်းဟု ဆိုလိုပါသည်။

၂.၂၆။ အဆိပ်အတောက်ညစ်ညမ်းမှု

လုပ်ငန်းစဉ်မှထွက်ရှိလာသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်ရှိပစ္စည်းများ၊ညစ်ညမ်းပစ္စည်းများ သို့မဟုတ် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများကို စွန့်ပစ်ခြင်း၊ ထုတ်လွှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် စုပုံခြင်းဖြင့် မြေထု၊ ရေထု၊ လေထုအပါအဝင် ပတ်ဝန်းကျင်အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ရပ်၏ ရုပ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ၊ ဓာတုပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် သက်ရှိဇီဝဆိုင်ရာ ဂုဏ်သတ္တိများကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ ပြောင်းလဲစေမှု၊ သက်ရောက်မှု တစ်ရပ်ရပ်ကို ဆိုလိုသည်။

၂.၂၇။ အစေးခြစ်ခြင်း

ရော်ဘာပင်အခေါက်အတွင်းရှိ အစေးများ ပြင်ပသို့ ယိုစီးလာစေရန် အစေးကြောများ၏ ထိပ်ဝကို အခေါက်နှင့်အတူ ပါးပါးလွှာ၍ စနစ်တကျ လှီး/ခြစ် ထုတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။

၂.၂၈။ အစေးထွက်လှုံ့ဆော်ဆေး

အစေးကြောအတွင်းရှိ ဖိအားကို တိုးစေကာ အစေးယိုစီးသည့်အချိန်ကို ပုံမှန်ထက် ပိုမိုကြာရှည်စေသော ဓာတုဒြပ်ပေါင်း(ဟော်မုန်း)တစ်မျိုး ဖြစ်သည်။

၂.၂၉။ ရော်ဘာသား အခြောက်ပါဝင်မှု (DRC-Dry Rubber Content)

ရော်ဘာအစေးရည်တွင် အစေးသားအခြောက်ပါဝင်မှုကို ဆိုလိုသည်။

၂.၃၀။ မက်ထရိုလက် (Metrolac)

ရော်ဘာအစေးရည် တစ်ဂါလန်တွင် ရော်ဘာအခြောက်ပေါင် မည်မျှရှိသည် သို့မဟုတ် တစ်လီတာတွင် ရော်ဘာအခြောက်ဂရမ် မည်မျှရှိသည်ကို လျှင်မြန်စွာ မှန်းဆ တိုင်းတာသော ကိရိယာကို ဆိုလိုသည်။

၂.၃၁။ မှိုင်းခံရုံ

ပြုပြင်ခဲကြိတ်ပြီးသော ရော်ဘာပြားများအား အစိုဓာတ်ဖယ်ရှားရန်၊ ကြံ့ခိုင်မှု၊ ကြာရှည်ခံမှု ရှိစေရန် စသည့် ရုပ်ဂုဏ်သတ္တိ ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် သတ်မှတ်ထားသော အပူချိန်၊ သတ်မှတ်ထားသော ရက်အတိုင်း ထိန်းညှိလိုက်နာ၍ အပူပေးအခြောက်ခံသည့် အခန်း(ရုံ)ကို ဆိုလိုသည်။

၂.၃၂။ အဆင့်အတန်းခွဲခြားခြင်း

နိုင်ငံတကာသတ်မှတ်ထားသည့် အရည်အသွေးနှင့် ထုပ်ပိုးခြင်းဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်အတိုင်း ရော်ဘာအရည်အသွေး အဆင့်အတန်း ခွဲခြားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

၂.၃၃။ နောက်ခံအချက်အလက်ချိတ်ဆက်ခြေရာခံနိုင်မှု

လုပ်ငန်းကွင်းဆက်တစ်လျှောက် ဆောင်ရွက်မှု အဆင့်တိုင်းတွင် ထုတ်ကုန်၏ နောက်ကြောင်းကို ပြန်လည် စစ်ဆေးနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် စိုက်ခင်း တည်နေရာပြမြေပုံ (Geolocation Map) တရားဝင်အထောက်အထားများလည်း ပါဝင်သည်။

၂.၃၄။ ထုတ်လုပ်သူများ

ခြံများမှ ရရှိသော အစေးရည် သို့မဟုတ် အစေးခဲပြား/အတုံးများအား အသုံးပြု၍ တစ်ပိုင်းတစ်စ ရော်ဘာကုန်ချောထုတ်လုပ်သူများ (အစေးရည်အပူစိ၊ မှိုင်းခံရော်ဘာအခြောက်ခံ ရော်ဘာပြား၊ ခရမ့်ရော်ဘာတုံး စသည့်) နှင့် ရော်ဘာကုန်ချောပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သူများ (လက်အိတ်၊ သားရေကွင်း၊ တာယာ စသည့်) ကို ဆိုလိုသည်။

၃။ လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်များ

၃.၁။ မြေယာသမိုင်းကြောင်း

မြေယာသမိုင်းကြောင်းနှင့် အောက်ဖော်ပြပါ နေရာများပါရှိသော ခြံရံယာပြမြေပုံကို လတ္တီကျု၊ လောင်ဂျီကျုများ နေရာပြအမှတ်အသားများဖြင့် ရေးဆွဲထားရှိရမည်-

- (က) နှစ်အလိုက် ရော်ဘာစိုက်ပျိုးသည့် ဧရိယာများ
- (ခ) ရော်ဘာထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံအဆောက်အဦနေရာများ
- (ဂ) လူနေအဆောက်အဦနေရာ
- (ဃ) မြေဩဇာနှင့် ခြံသုံး စက်ရုံသုံး ဓာတုဆေးများ သိုလှောင်ခြင်း၊ ရောနှောခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်း စသည့် အဆောက်အဦနေရာများ
- (င) ရေစီးဆင်းသည့်လမ်းကြောင်းများ၊ ရေသိုလှောင်သောနေရာ၊ ရေဆိုးသန့်စင်စနစ် ရှိသည့်နေရာ
- (စ) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်လွယ်သော ဧရိယာများဖြစ်သည့် ရေအရင်းအမြစ်များ တည်ရှိသည့်နေရာ၊ သဘာဝရေစီးဆင်းသည့် လမ်းကြောင်းများနှင့် ရေဝေရေလဲ ဧရိယာများ

၃.၂။ မြေအသုံးချမှုမှန်ကန်အောင်စီမံခန့်ခွဲခြင်း

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများသည် နိုင်ငံတော်မှသတ်မှတ်ထားသော လေထု၊ ရေထု၊ ဆူညံမှု၊ မြေဆီလွှာ၊ သစ်တောကြိုးဝိုင်း၊ သဘာဝကျေးငှက် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ဘေးမဲ့တော၊ ထင်းကြိုးဝိုင်းမြေ၊ ကာကွယ်တော အစရှိသည့်ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ရမည်။

သစ်တောမြေနှင့်သက်ဆိုင်သော ဧရိယာအတွင်း ရော်ဘာစိုက်ခင်း သို့မဟုတ် ရော်ဘာ သစ်တောစိုက်ခင်းပြုလုပ်ထားပါက “သစ်တောဥပဒေ” အရသယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန၏ တရားဝင်ခွင့်ပြုချက် ကြိုတင်ရယူထားခြင်း ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် နှစ် ၃၀ လုပ်ပိုင်ခွင့် ငှားရမ်းစာချုပ်ချုပ်ဆိုထားခြင်း ရှိရပါမည်။ သစ်တော ဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်ထားသော ရော်ဘာစိုက်ခင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် စည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။^{၂၃}

ဧက ၅၀၀ သို့မဟုတ် ဟက်တာ ၂၀၀ အထက် ရော်ဘာခြံကြီးများ၊ ရော်ဘာစီမံကိန်း များသည် လုပ်ငန်းမစမီ ကနဦးပတ်ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်ခြင်း (Initial Environmental Examination)၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကိုဆန်းစစ်ခြင်း (Environmental Impact Assessment) နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း (Environmental Management Plan)များကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ကြိုတင်ဆောင်ရွက် ထားရှိရမည်။

^{၂၃} သစ်တောဥပဒေ (၂၀၁၈)
^{၂၄} ပုဂ္ဂလိကရော်ဘာစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခွင့်ရရှိသူက လိုက်နာရမည့်စည်းကမ်းချက်များ
^{၂၅} ပုဂ္ဂလိက (ရော်ဘာ၊ ဆီအုန်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်း) စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးသည့်မြေသည် လယ်ယာမြေဥပဒေ^၄ နှင့် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေ^၅၊ နည်းဥပဒေများအရသတ်မှတ်ထားသော စည်းကမ်းချက်များ နှင့် အညီ တရားဝင်လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်လက်မှတ်ရရှိပြီးသည့် မြေဖြစ်ရပါမည်။

ပိုင်ဆိုင်မှု အရုပ်အရင်းနှင့် အငြင်းပွားမှုဖြစ်နေသည့် မြေမဖြစ်ရပါ။

သဘာဝရော်ဘာ ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့်စက်ရုံများသည် ၎င်းတည်ရှိသည့် ဧရိယာ အတွင်းနှင့် အနီးပတ်ဝန်းကျင်အား ထိခိုက်ပျက်စီးစေသော အန္တရာယ်ကို အကဲဖြတ်ထား ရမည်။ တွေ့ရှိရသော အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ခြေအားလုံးကို မှတ်တမ်းထားရှိရမည်။ စက်ရုံဧရိယာပြ မြေပုံကို လတ္တီကျု၊ လောင်ဂျီကျုများ တည်နေရာပြ အမှတ်အသားများကို ဒဿမအနောက် ဂဏန်း၆ နေရာအထိ ဖော်ပြပြီး အောက်ဖော်ပြပါ မြေပုံများကို ရေးဆွဲထားရှိရပါမည်^၆။

- (က) ရော်ဘာစက်ရုံတည်ရှိသည့် ဧရိယာ
- (ခ) ရုံး၊ လူနေအဆောက်အဦနှင့်လမ်းများ
- (ဂ) အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်လွယ်သော ရေအရင်းအမြစ်များ နှင့် သဘာဝမြစ်ချောင်းအင်းအိုင်များ စသည်တို့ တည်ရှိရာနေရာ
- (ဃ) ရေစီးဆင်းသည့်လမ်းကြောင်း၊ ရေသိုလှောင်ကန်၊ ရေဆိုးသန့်စင်စနစ် နှင့် ရေဆိုးထုတ်မြောင်းများ စသည်တို့ တည်ရှိရာနေရာများ
- (င) ဓာတုဆေးများ သိုလှောင်ခြင်း နှင့် ဓာတုဆေးရောနှောခြင်းများ ပြုလုပ်သည့်နေရာ၊ အသုံးပြုသည့်နေရာ နှင့် သန့်စင်ဆေးကြောသည့်နေရာ
- (စ) စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများထားရှိသည့်နေရာ

၄။ ကောင်းမွန်သောစိုက်ပျိုးရေးကျင့်စဉ်များ

၄.၁။ သင့်တော်သောရာသီဥတု

ပျမ်းမျှအပူချိန် ၂၂ °C မှ ၃၀ °C အတွင်းရှိပြီး တစ်နှစ် ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အနည်းဆုံး ၆၀ လက်မ (၁,၅၀၀ မီလီမီတာ) ခန့် ရှိရမည် ဖြစ်သည်။

နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှနေရောင်ခြည်ရရှိမှု အနည်းဆုံး နာရီ ၂,၀၀၀ (တစ်နေ့ ၅ နာရီ ခွဲ) အထက် ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ တစ်နှစ်တွင် ပူပြင်းခြောက်သွေ့သောကာလ ၄ လ ထက် မကျော်သော ရာသီဥတု ရှိရမည် ဖြစ်သည်။ လေပြင်းများ တိုက်ခိုက်လေ့ရှိသော နေရာ၊ လေလမ်းကြောင်း တိုက်ရိုက်ကျရောက်သော နေရာများတွင် စိုက်ပျိုးခြင်း မပြုလုပ်ရပါ။

^၄ လယ်ယာမြေဥပဒေ (၂၀၁၂)
^၅ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေ (၂၀၁၂)
^၆ တည်နေရာပြ latitude နှင့် longitude များကို ဒဿမအနောက် ဂဏန်း ၆ နေရာအထိဖော်ပြရမည်။ EU Deforestation Regulation, 2023.

၄.၂။ ရော်ဘာစိုက်ပျိုးရန်မြေရွေးချယ်ခြင်း

၄.၂.၁။ မြေနေရာရွေးချယ်ခြင်း

ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် အမြင့်ပေ ၃,၀၀၀ ကျော်သော နေရာများတွင် စိုက်ပျိုးခြင်းကို ရှောင်ရှားသင့်ပါသည်။

ရော်ဘာစိုက်မည့် မြေ၏ ချဉ်/ငံ ဓာတ် (pH) သည် ၄.၅ မှ ၆.၅ အတွင်း ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး စေးလွန်းသောမြေ၊ သဲဆန်လွန်းသောမြေ မဖြစ်ရပါ။ မြေသားအတွင်း ရေစိမ့်စီးဆင်းမှု နှင့် လေဝင်လေထွက် ကောင်းမွန်ရမည် ဖြစ်ပြီး ရေမဝပ်သောမြေ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

မြေသားထူအထူ အနည်းဆုံး ၄ ပေ အနက်ခန့် နှင့် ၎င်းထူအတွင်း ကျောက်သား ပါဝင်ခြင်း၊ ကျောက်ဖျာများခံနေသည့် နေရာများ မဖြစ်သင့်ပါ။ ၎င်းမြေသားထူ ၄ ပေအတွင်း မြေအောက်ရေများ မရှိရ။

မြေမျက်နှာပြင်အစောင်း ၃၀ ဒီဂရီ (၆၀ ရာခိုင်နှုန်း) ထက်ပိုသော တောင်စောင်းများတွင် စိုက်ပျိုးခြင်းကို ရှောင်ရှားရပါမည်။

၄.၃။ စိုက်ပျိုးရန်မြေပြင်ဆင်ခြင်း

၄.၃.၁။ တောခုတ်ခြင်း

စိုက်ပျိုးရာသီတွင် အမှန်တကယ်စိုက်ပျိုးနိုင်မည့် ဧရိယာကိုသာ နှစ်အလိုက်ရှင်းလင်းခြင်း ပြုလုပ်ရပါမည်။

အပင်များခုတ်လှဲခြင်းကို မူပြင်းသည့်ကာလမတိုင်မီ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စတင်လုပ်ကိုင်သင့်ပြီး မတ်လနှင့် ဧပြီလ အစောပိုင်းတွင် ပြီးစီးသင့်သည်။

ရွေးချယ်ထားသော မြေဧရိယာအတွင်းရှိ အပင်ငယ်များကို အရင်ခုတ်ထွင် ရှင်းလင်းပြီးမှသာ အပင်ကြီးများကို ခုတ်လှဲပြီး သယ်ထုတ်ရပါမည်။

အပင်ကြီးများ၏ အမြစ်ငုတ်များကိုပါ ထုတ်ယူသင့်ပါသည်။

၄.၃.၂။ မီးရှို့ခြင်း

မီးမရှို့ဘဲမြေရှင်းခြင်း (zero-burning land clearing) စနစ်ကို အသုံးပြုသင့်သည်။^၇

အကယ်၍မီးရှို့တောရှင်းခြင်းကို ပြုလုပ်ရမည်ဆိုပါက ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းခြင်းမှ ရရှိလာသော အပိုင်းအစများကို မီးရှို့မည့်ဧရိယာမှ တတ်နိုင်သလောက် ဖယ်ထုတ်ခြင်းဖြင့် မီးရှို့ရမည့် ပမာဏကို အနည်းဆုံးသို့လျော့ချရမည်။

^၇ The ASEAN Policy on Zero Burning, 1999.

အနည်းဆုံး ပေ ၂၀-၃၀ အကျယ်ရှိသည့် မီးတားလမ်းများ၊ ခြံ၏ပတ်လည်နှင့် ခြံတွင်း အနည်းဆုံး ၁၂ ပေအကျယ် မီးဖြတ်လမ်းများအား မီးမရှိမီ ကြိုတင်ဖောက်ပေးထားရပါမည်။

မီးငြိမ်းသတ်ရန်အတွက် ပစ္စည်းကိရိယာ၊ လူအင်အား စသည်တို့ကို ကြိုတင်ပြင်ဆင် ထားပြီး အသင့်အနေအထားဖြစ်နေရပါမည်။

သက်ဆိုင်သည့် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရ၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံပြီး သတ်မှတ်သည့် အချိန်တွင် မီးရှို့ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၄.၃.၃။ ပန္နက်ရိုက်ခြင်း

စိုက်ပျိုးမည့်နေရာ၏ မြေမျက်နှာပြင်အစောင်း ၅ ဒီဂရီ (၉ ရာခိုင်နှုန်း) အောက် နေရာ များတွင် မြေပြန့်ပန္နက်ရိုက်ခြင်းစနစ်ဖြင့် စိုက်ရမည် ဖြစ်ပြီး လျှောစောက်အစောင်း ၅ ဒီဂရီ (၉ ရာခိုင်နှုန်း) ထက်ပိုသော နေရာများတွင် ကွန်တိုပန္နက်ရိုက်နည်း အသုံးပြု၍ စိုက်ရပါမည်။

စတင်စိုက်သည့်အချိန်တွင် တစ်ဧက အပင်ဝင်ဆန်မှုသည် ၂၀၀ မှ ၂၂၀ ပင်ခန့် ရှိရပါမည်။

မြေပြန့်စိုက်နည်းစနစ်တွင် ပင်ခြားအကွာအဝေးသည် ၉ ပေ သို့မဟုတ် ၁၀ ပေ ရှိရမည် ဖြစ်ပြီး တန်းကြားအကွာအဝေးသည် ပေ ၂၀ မှ အများဆုံး ၂၄ ပေ ထိ ရှိရပါမည်။

ကွန်တိုစနစ်တွင် ပင်ခြားကို ၇ ပေ သို့မဟုတ် ၈ ပေ နှင့် တန်းခြားကို တောင်စောင်း အစောင်း ရာခိုင်နှုန်းအလိုက် ၂၈ ပေ မှ ၃၀ ပေ ခန့်ခြား၍ ရှိရပါမည်။

နှစ်ရှည်ပင်ကြားသီးနှံနှင့် တွဲဖက်စိုက်မည်ဆိုပါက ရော်ဘာပင်တန်း နှစ်လှိုင်းကို ပင်ခြား တန်းခြား အကွာအဝေး ၁၀ ပေ x ၁၁ ပေ စီဖြင့် ဖိုခနောက်ဆိုင်စိုက်ပြီး ကြားသီးနှံစိုက်ရန် နေရာလွတ်အတွက် အနည်းဆုံး ပေ ၃၀ အကျယ်ခြား၍ ၎င်းနောက် ရော်ဘာပင်တန်း နှစ်လှိုင်းကို ပထမဖိုခနောက်ဆိုင် အကွာအဝေးအတိုင်း စိုက်ရပါမည်။

၄.၃.၄။ ကျင်းတူးခြင်း

အပင်လှိုင်းတန်းများသည် အရှေ့မှ အနောက် (သို့မဟုတ်) အရှေ့မြောက်မှ အနောက် တောင်သို့ ဦးတည်၍ စိုက်ရပါမည်။

စိုက်ကျင်း၏ မျက်နှာဝ အလျား x အနံ သည် ၂ ပေ စီ ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး အနက်သည်လည်း အနည်းဆုံး ၂ ပေ ရှိရမည် ဖြစ်သည်။

၄.၄။ ပျိုးပင်ရွေးချယ်ခြင်း

ရော်ဘာပျိုးပင်အမျိုးအစားသည် ရွက်ဖုံ ၂-၃ ဖုံ ရှိပြီး အပေါ်ရွက်ဖုံရင့်ပြီးဖြစ်သည့် ကျန်းမာသန်စွမ်းသော ကိုင်းကူးပင် ဖြစ်ရမည်။ အထွက်နှုန်းနှင့် ကြီးထွားနှုန်းကောင်းပြီး ဒေသ

အလိုက် ကျရောက်သောရောဂါများအား ခံနိုင်ရည်ရှိသော သက်ဆိုင်ရာဌာနမှ တရားဝင်ထောက်ခံထားသော ဒေသအလိုက် စိုက်ပျိုးသင့်သည့် ရော်ဘာမျိုးများကိုသာ စိုက်ရမည်ဖြစ် သည်။

အခြားမျိုးများကို စိုက်ပျိုးထားပါက သက်ဆိုင်ရာဌာနမှ ထောက်ခံချက်၊ အကြံပြုချက်များ ရယူထားသည့် တရားဝင်အထောက်အထားများ ရှိရမည်။

သက်ဆိုင်ရာဌာနမှ စစ်ဆေးထောက်ခံထားပြီး ပျိုးခင်းမှတ်ပုံတင်ထားသော ပျိုးခင်းများမှ ရော်ဘာပျိုးပင်များကိုသာ ဝယ်ယူစိုက်ပျိုးရပါမည်။

၄.၅။ စိုက်ပျိုးခြင်း

မိုးဦးရာသီတွင် စတင်စိုက်ပျိုးရမည်ဖြစ်ပြီး မိုးလယ်ကာလတွင် ပြီးစီးရပါမည်။

စိုက်ပြီးသည့်အပင်များ သေဆုံးခဲ့ပါက ပြန်လည်ဖာထေးစိုက်ခြင်းကို စိုက်သည့်နှစ် နှင့် နောက်တစ်နှစ်၏ မိုးရာသီအတွင်းသာ အချိန်မီ ပြုလုပ်ရပါမည်။ အစားထိုးပင်များသည် ကျန်းမာ သန်စွမ်းသော အရွယ်တူမျိုးတူသည့် ပျိုးပင်ကြီး (၃-၄ ဖုံရင့်) များ ဖြစ်ရပါမည်။

၄.၆။ မြေဩဇာနှင့် မြေဆီလွှာဖြည့်စွက်ပစ္စည်းများအသုံးပြုခြင်း

အာဟာရဓာတ်သုံးစွဲမှု ထိရောက်စေရန်နှင့် ဆုံးရှုံးမှုလျော့နည်းစေရန် မြေဆီလွှာဓာတ်ခွဲ စမ်းသပ်မှုအပေါ်အခြေခံ၍ အပင်လိုအပ်ချက်နှင့် သက်တမ်းအလိုက် သင့်လျော်မှန်ကန်သော နှုန်းထားများဖြင့် မြေဩဇာများကို ထည့်သွင်းသုံးစွဲရမည်။

ခြံငယ်များအနေဖြင့်သက်ဆိုင်ရာဌာနမှဒေသအလိုက်အပင်သက်တမ်းအလိုက် ယေဘုယျ ထောက်ခံထားသော မြေဩဇာနှုန်းထားများနှင့်နည်းစနစ်များအတိုင်း စနစ်တကျ ကျွေးနိုင်ပါသည်။

မြေဩဇာ (ဓာတု/သဘာဝ/ဇီဝ) အသုံးပြုရာတွင် အသုံးပြုသည့် အမျိုးအစား၊ ပစ္စည်း အမည်၊ အသုံးပြုသည့်နေ့စွဲ၊ အသုံးပြုသည့်နှုန်းထား နှင့် နည်းလမ်း စသည်တို့ကို နေ့စွဲ၊ စိုက်ကွက် အလိုက် စနစ်တကျ မှတ်တမ်းပြုစုထားရှိရပါမည်။

မြေဩဇာများကို ထားသိုရာတွင် မိုး၊ ရေ၊ လေ၊ နေ လုံခြုံသော နေရာတွင် စနစ်တကျ ထားရှိရမည် ဖြစ်သည်။

မြေဩဇာထည့်သွင်းအသုံးပြုသူများသည် ထောက်ခံချက်ပေးထားသော လိုအပ်ချက်နှင့် နည်းလမ်းများသာမက နိုင်ငံတော်မှ ချမှတ်ထားသော တည်ဆဲနည်းဥပဒေများကိုလည်း လိုက်နာ ရမည်။

၄.၇။ အပင်ပိုးမွှားရောဂါများစီမံခန့်ခွဲခြင်း

ပိုးမွှားရောဂါများ ကာကွယ်နှိမ်နင်းရန် အသုံးပြုသည့်ဆေးများ၊ ပစ္စည်းကိရိယာများကို သက်ဆိုင်ရာဌာန၏ ထောက်ခံချက်အတိုင်း ရာသီချိန်မှန်ကန်စွာ နည်းလမ်းတကျ အသုံးပြုရမည် ဖြစ်သည်။

စိုက်ခင်းပိုင်ရှင်နှင့် လုပ်သားများသည် ထုတ်ကုန်ပေါ်တွင်ဖော်ပြထားသော အညွှန်းစာတွင် ပါရှိသည့် ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း လိုက်နာရမည်။

အပင်ပိုးမွှားရောဂါထိန်းချုပ်ရေးတွင် ဓာတုပိုးသတ်ဆေး၊ မှိုသတ်ဆေးများ အသုံးပြုခြင်း အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန်အတွက် ဘက်စုံပိုးမွှားရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းချုပ်ရေးစနစ်ကို အသုံးပြု ရမည်။

ဓာတုပစ္စည်းများသည် နိုင်ငံတော်မှ တရားဝင်သုံးစွဲခွင့်ပြုထားပြီး ဒေသတာဝန်ရှိအဖွဲ့ဝင်မှ ထောက်ခံထားသော ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူများထံမှ ဝယ်ယူသုံးစွဲရမည်။

ပြည်တွင်းနှင့် ကုန်သွယ်ဘက်နိုင်ငံများမှ ခွင့်ပြုထားသော သို့မဟုတ် တားမြစ်ထားသော ပိုးသတ်ဆေးနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်သားထားပြီး လိုက်နာရမည်။

အသုံးမပြုသော ဓာတုဆေးများကို နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် အသုံးပြုသည့်အချိန် သို့မဟုတ် မစွန့်ပစ်မီအချိန်ထိ စနစ်တကျ သိုလှောင်ထားရမည်။ ဓာတုဆေးများ ထည့်သွင်းအသုံးပြုပြီးသည့် ပစ္စည်းများကို မစွန့်ပစ်မီ အချိန်ထိ လုံခြုံစွာထားရှိရမည်။

စိုက်ခင်းပိုင်ရှင်နှင့် လုပ်သားများသည် ဓာတုဆေးသုံးစွဲမှုနှင့် ၎င်းတို့တာဝန်ယူရသည့် အဆင့်နှင့် ကိုက်ညီသော ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများ တက်ရောက်ထားရှိရမည်။

ရောဂါကျရောက်ပြီး အပင်သေဆုံးခဲ့ပါက ၎င်းအပင်ကို ခြံတွင်းမှ အမြန်ရှင်းထုတ်ရမည် ဖြစ်ပြီး ခြံပြင်ပတွင် မီးရှို့ ဖျက်စီးရမည်။ ထို့အတူ ရောဂါတိုက်ခိုက်ခြင်းခံရသော အပင် အစိတ်အပိုင်းများကိုလည်း တတ်နိုင်သလောက် ခြံတွင်းမှ ရှင်းထုတ်ပြီး ခြံပြင်ပတွင် မီးရှို့ ဖျက်စီးရမည်။

ပိုးမွှားရောဂါကျရောက်ခြင်း၊ ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ ကုသခြင်းနှင့် ဆုံးရှုံးခြင်း စသည် တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး မှတ်တမ်းများ ရှိရမည်။

ခြံစိုက်ခင်းကို သန့်ရှင်းသပ်ရပ်စွာထားရှိခြင်း အလေ့အကျင့်ကောင်းများသည် အရေးကြီး သည့်အတွက် ပိုးမွှားရောဂါများ အလွယ်တကူ မခိုအောင်းနိုင်ရန် ခြံတွင်း ပေါင်းမြက်များကို

အချိန်မှန် ရှင်းလင်းခြင်း ပြုလုပ်ပေးရမည်။ အပင်လှိုင်းတန်း တစ်လျှောက် ဘေးတစ်ဖက်စီ ၆ ပေ အကျယ်အတွင်း ကြွင်းကျန်နေသော သစ်ငုတ်များကို အပင်မစိုက်မီကပင် ရှင်းထုတ်ရမည်။

ရောဂါပိုးမွှားဒဏ် ခံနိုင်ရည်ရှိမှုနှင့် ပြန်လည်ပေါက်ဖွားလာမှု တားဆီးနိုင်ရန် ဓာတုဆေး အလှည့်ကျသုံးစွဲခြင်းနှင့် အခြားသီးနှံကာကွယ်ရေး နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရမည်။

သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ ထောက်ခံချက်ပေးထားခြင်းမရှိဘဲ ပိုးသတ်ဆေးများကို နှစ်မျိုးထက်ပို၍ ရောနှောသုံးစွဲခြင်း မပြုရပါ။

ပိုးသတ်ဆေးကို လေလာရာလမ်းကြောင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်မှ မဖျန်းရပါ။

ပိုးသတ်ဆေး အမှုန်အမွှားများ လွင့်စင်နိုင်၍ ကပ်လျက်ရှိသော စိုက်ခင်းများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို အန္တရာယ်မဖြစ်စေရန် သတိပြုရမည်။

ဓာတုဆေးထည့်သွင်းအသုံးပြုသည့် ကိရိယာများကို ကောင်းမွန်စွာသန့်ရှင်းပြီး လုံခြုံစွာ သိမ်းဆည်းထားရမည်။

ပိုးသတ်ဆေး၊ မှိုသတ်ဆေးနှင့် ပေါင်းသတ်ဆေးများအား အသုံးပြုသည့် ပစ္စည်းကိရိယာ များတွင် သိသာသော အမှတ်အသားများ ပြုလုပ်ထားရမည်ဖြစ်ပြီး ဆေးအမျိုးအစားအလိုက် သီးခြားစီ အသုံးပြုရမည်။ ပေါင်းသတ်ဆေးအတွက် အသုံးပြုသည့် ပစ္စည်းကိရိယာများကို ပိုးသတ်ဆေး နှင့် မှိုသတ်ဆေးများအတွက် အသုံးမပြုရပါ။

အသုံးပြုသည့် ပစ္စည်းကိရိယာများသည် မှန်ကန်ထိရောက်စွာ အသုံးပြုနိုင်သည့် အခြေအနေတွင် ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု မရှိစေရန် ဆေးဖျန်းပစ္စည်းများနှင့် စက်ကိရိယာ များကို အသုံးပြုပြီးတိုင်း ဆေးကြောသန့်စင်ခြင်း ပြုလုပ်ပေးရမည်။

၎င်းတို့ကို လုံခြုံသောနေရာတွင် သေ့ခတ် သိမ်းဆည်းထားရမည် ဖြစ်သည်။

ဆေးအသုံးပြုကိုင်တွယ်သည့် လုပ်သားသည် ခန္ဓာကိုယ်အား ဓာတုအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေးသည့် ပစ္စည်းများဖြစ်သည့် ဝတ်စုံ၊ မျက်နှာအုပ်၊ လက်အိတ်၊ မျက်စိ အကာ၊ ဦးထုတ်၊ ဖိနပ် စသည့် တို့ကို စနစ်တကျဝတ်ဆင်ထားပြီးမှ ကိုင်တွယ်အသုံးပြုရမည်။

ကိုင်တွယ်အသုံးပြုသည့် လုပ်သားအား ဓာတုဆေးအန္တရာယ်ဖြစ်ပေါ်လာပါက အရေးပေါ်အသုံးပြုရမည့် ရှေးဦးပြုစုဆေးပစ္စည်းကိရိယာများ အဆင့်သင့်ရှိနေရမည်ဖြစ်ပြီး ပြုစုနည်းလမ်း ညွှန်ချက်များကိုလည်း မြင်သာစွာ ရေးသားထားရမည်။

အသုံးပြုသည့် ဓာတုဆေးအမည်၊ အသုံးပြုသည့် အကြောင်းရင်း၊ အသုံးပြုသည့် နေရာ/ စိုက်ကွက်၊ နေ့ရက်၊ နှုန်းထားများ၊ ရာသီဥတုအခြေအနေနှင့် အသုံးပြုသူ၊ ကြီးကြပ်သူ စသည် များကို မှတ်တမ်းများ စနစ်တကျထားရှိရမည်။

ပိုးသတ်ဆေးအိတ်ခွံများ၊ ဘူးခွံများအား ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း၊ အခြားအရာနှင့် ထိတွေ့ ခြင်းများမဖြစ်စေရန် သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းများနှင့်အညီ စနစ်တကျ စွန့်ပစ်နည်းစနစ် များကို အသုံးပြုရမည်။

၄.၈။ စိုက်ခင်းပြုစုထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများ

၄.၈.၁။ အစိုဓာတ်ထိန်းခြင်း

အစိုဓာတ်ထိန်းခြင်းကို အပင်စိုက်ပြီး ပထမနှစ်မှ တတိယနှစ်အထိ ပြုလုပ်ကြရသည်။ ဒုတိယအကြိမ် မြေဩဇာကျွေးပြီး မိုးကုန်ခါနီးကာလ စက်တင်ဘာလ ၊ အောက်တိုဘာလ များတွင် ပြုလုပ်ကြရမည် ဖြစ်သည်။ ပေါင်းရှင်းပြီး ရရှိသော မြက်အပိုင်းအစများ၊ သစ်ရွက်များ စသည့် ခြံတွင်းအလွယ်တကူ ရနိုင်သည့် ဆွေးမြေ့လွယ်ပစ္စည်းများကို အပင်ခြေမှ ၆ လက်မခန့် ခွာပြီး ၃ ပေ အကျယ်၊ ၆-၁၂ လက်မ အထူရှိသော အစိုဓာတ်ထိန်းအလွှာအဖြစ် အပင် ပတ်လည်တွင် စုပုံပေးရပါသည်။

၄.၈.၂။ ထုံးသုတ်ခြင်း

ရော်ဘာစိုက်ပြီး ဒုတိယနှစ်မှ စတုတ္ထနှစ်အထိ ပင်စည်တွင် နေလောင်ဒဏ် မဖြစ်စေရန် မိုးကုန်ပြီး အောက်တိုဘာ၊ နိုဝင်ဘာလများတွင် ပင်စည်ထုံးသုတ်ပေးခြင်းကို ပြုလုပ်ပေးရ ပါသည်။ ပင်စည်၌ အညှို့ရောင်ရှိသော ဧရိယာကိုသာ ထုံးသုတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး အမြင့် ၅-၆ ပေခန့်အထိ သုတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ အပင် ၅ နှစ် နှင့် နောက်ပိုင်းတွင် အပင်အားလုံးကို ထုံးသုတ် ပေးရန်မလိုဘဲ စိုက်ကွက်၏ အပြင်ဘက်ဆုံးအတန်း နှင့် မီးတားလမ်းဘေးမှ အပင်များကိုသာ သုတ်ပေးရန် လိုပါသည်။

၄.၈.၃။ ထိန်းချုပ်ကိုင်ပိုဖြတ်ခြင်းနှင့် ကိုင်းမွေးမြူပုံသွင်းခြင်း

ရော်ဘာပင်ငယ်စဉ်မှ စတုတ္ထနှစ်အထိ ထိန်းချုပ်ကိုင်ပိုဖြတ်ခြင်း နှင့် ကိုင်းမွေးမြူ ပုံသွင်းခြင်း တို့ကို ပုံမှန်လုပ်ဆောင်ပေးရပါမည်။

၄.၈.၄။ ပေါင်းရှင်းခြင်း

အပင်စိုက်ပြီး ပထမနှစ် နှင့် ဒုတိယနှစ်များတွင် မြေဩဇာမကျွေးမီ အပင်ဘေး ၃ ပေ အဝိုင်းပတ်လည်တွင် ပေါင်းအပြောင် ရှင်းပေးရပါသည်။ နောက်ပိုင်းနှစ်များတွင် အပင်လိုင်းတန်း တစ်လျှောက် တစ်ဖက် ၃ ပေ ပေါင်းအပြောင် ရှင်းခြင်းကို ပြုလုပ်ပေးရပါသည်။

အပင်လိုင်းတန်းတစ်လျှောက် ပေါင်းရှင်းခြင်းကို လူ/စက် အားဖြင့် အပြောင်ရှင်းနိုင်သလို ပေါင်းသတ်ဆေး အသုံးပြု၍လည်း ရှင်းနိုင်သည်။ သို့သော် အပင်ငယ်စဉ် တတိယနှစ်အထိ ပေါင်းသတ်ဆေး မသုံးရပါ။

အပင်လိုင်းတန်းကြားနေရာများတွင် ပေါင်းရှင်းသည့်အခါ မြေဆီလွှာမပျက်စီးစေရန် အပြောင်မရှင်းသင့်ဘဲ မြေပြင်မှ ၆ လက်မ အမြင့်ခန့်ချန်၍ အပေါ်ပိုင်းကိုသာ ခုတ်ဖြတ်ရှင်းပေး ရပါသည်။

ပေါင်းသတ်ဆေးအသုံးပြုရာတွင် ပေါင်းအမျိုးအစားနှင့် သင့်တော်သောပေါင်းသတ်ဆေး အမျိုးအစားကိုသာ အသုံးပြုရမည် ဖြစ်ပြီး တားမြစ်/ကန့်သတ်ထားသော ပေါင်းသတ်ဆေး များကို အသုံးမပြုရပါ။

ပေါင်းသတ်ဆေးအသုံးပြုရာတွင် ရော်ဘာပင် နှင့် အခြားသီးနှံများကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် ဂရုစိုက်ရမည်။

၄.၈.၅။ မီးဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ခြင်း

ခြံတွင်း/ပြင်ပ မီးဘေးအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် ခြံပတ်လည် ၂၅ ပေ အကျယ် မီးတားလမ်း နှင့် ၂၀ ပေအကျယ် ခြံကြားဖြတ်မီးတားလမ်းများကို အကွက်အလိုက် ပြုလုပ်ထား ရမည်။ နွေရာသီမစမီ ဒီဇင်ဘာလနှင့် ဇန်နဝါရီလများတွင် အဆိုပါမီးတားလမ်းများ ရှင်းလင်း ခြင်းကို နှစ်စဉ်ပုံမှန် ပြုလုပ်ရမည်။

ခြံကြီးများတွင် ဧက ၁၀၀ လျှင် မီးကင်းစောင့် တစ်ယောက်နှုန်းဖြင့် နွေရာသီတွင် တာဝန် ပေးထားရပါမည်။ မီးအန္တရာယ်စောင့်ကြည့်သည့် မျှော်စင်များကိုလည်း တည်ဆောက်ထားရမည်။

၄.၉။ ရော်ဘာပင်အစေးခြစ်ရန်ပြင်ဆင်ခြင်း

၄.၉.၁။ အစေးခြစ်မျက်နှာပြင်ပြင်ဆင်ခြင်း

အစေးခြစ် လုပ်သားများသည် သက်ဆိုင်ရာဌာန အဖွဲ့အစည်းများမှ ပို့ချသော အစေးခြစ် ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းတွင် တက်ရောက်ပြီးသူ ဖြစ်သင့်ပါသည်။

အပင်အမြင့် ၅၀ လက်မတွင် ပင်စည်လုံးပတ် ၂၀ လက်မ ရှိသော အပင်ကို အစေးစတင် ခြစ်နိုင်သည်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ စိုက်ကွက်တစ်ကွက်တွင် သတ်မှတ်စံချိန် လုံးပတ်ပြည့်သည့် အပင်အရေ အတွက်သည် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိမှသာ အစေးခြစ်နိုင်သော အကွက်အဖြစ် သတ်မှတ် ရမည်။ အပင်သက်တမ်းသည်လည်း အနည်းဆုံး ၆ နှစ် ရှိရပါမည်။

အစေးခြစ်လမ်းကြောင်း အစောင်းဒီဂရီမှာ ဘယ်မြင့်၊ ညာနိမ့် ၃၀ မှ ၃၅ ဒီဂရီအတွင်း ရှိရမည် ဖြစ်သည်။

အစေးစဖွင့်သည့်အချိန်တွင် ညာနိမ့် အစေးခြစ်လမ်းကြောင်းအဆုံးမှ အောက်ဘက်သို့ ၆- ၈ လက်မအကွာတွင် အစေးခံ့ဇွန်းကို တပ်ဆင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းအစေးခံ့ဇွန်းမှ အောက်ဘက်သို့ ၆- ၈ လက်မအကွာတွင် ခွက်ချိတ်ကို တပ်ဆင်ရမည်ဖြစ်သည်။

အစေးခံ့ဇွန်းကို အခေါက်တွင်းအသားတိုးလွှာကို မထိစေဘဲ အပင်၌ စွဲမြဲစွာတည်ရှိနေ စေရန်နှင့် အစေးများ ကောင်းမွန်စွာစီးဆင်းစေရန် ၄၅ ဒီဂရီခန့်စောင်း၍ အခေါက်တွင် တပ်ဆင် ရမည်။

၄.၉.၂။ အစေးခြစ်ကွက်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့်အစေးခြစ်ခြင်း

အစေးခြစ်ပင်အစိပ်အကျဲ့၊ အပင်အရွယ်အစား၊ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အစောင်းအနေအထား နှင့် အစေးခြစ်လုပ်သား၏ ကျွမ်းကျင်မှုများ အပေါ်မူတည်၍အပင် ၅၀၀ မှ ၇၀၀ ပင် ခန့်သာ ရှိသင့်သည်။

တစ်နှစ်အတွင်း ရော်ဘာအစေးခြစ်ရက် စုစုပေါင်း ၂၂၀-၂၄၀ ရက်ထိ ရရှိသင့်သည်။

ပုံမှန်ရွက်ကြွေကာလတွင် အစေးလှီးနားသင့်ပြီး ပြန်ထွက်လာသော အရွက်နုများရင့်မှ အစေးခြစ်ခြင်းကို ပြန်လည်လုပ်ဆောင်ရမည်။

မိုးရာသီကာလအတွင်း ပုံမှန်အစေးခြစ်ခြင်းကို နားသင့်သည်။ သို့သော် မိုးတွင်း အစေးခြစ်မည်ဆိုပါက မိုးကာအုပ်အစေးခြစ်နည်းဖြင့်သာ အစေးခြစ်သင့်ပြီး မှိုသတ်ဆေးကို အစေးလှီးမျက်နှာပြင်တွင် စနစ်တကျပုံမှန် ဖြန့်ပေးရမည်။

အပင်တွင်း ဖိအားပိုများသော နံနက်စောစောပိုင်းအချိန် ၃ နာရီခန့်မှစ၍ အစေးခြစ် ခြင်းကို စတင်သင့်ပါသည်။

၄.၉.၃။ ကျင့်သုံးသင့်သောအစေးခြစ်စနစ်များ

ယေဘုယျအားဖြင့် ပင်စည်လုံးပတ်ဝက်၊ ရက်ခြားအစေးခြစ်ခြင်းစနစ် (S/2 d 2) ကို ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။

လုပ်သားအခက်အခဲရှိသော သို့မဟုတ် လုပ်သားလျော့ချချင်သော ခြံများအတွက် ပင်စည်လုံးပတ်ဝက်၊ တစ်ရက်လုံးနှစ်ရက်နား အစေးခြစ်စနစ် (S/2 d3) ကို အစေးထွက် လှုံ့ဆော် ဆေး ၂.၅% အား တစ်လတစ်ကြိမ်နှုန်းဖြင့် တစ်နှစ် ၃-၄ ကြိမ်ထက်မပိုဘဲ ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။

ပုံမှန် အစေးတစ်ကြိမ်ခြစ်ရာတွင် အခေါက်ကုန်ဆုံးနှုန်းမှာ တစ်လက်မ၏ ၁၆ ပုံ ၁ ပုံ (၁.၅-၂ မီလီမီတာ) ခန့်သာရှိရမည်။ ကျင့်သုံးသော အစေးခြစ်ကြိမ်နှုန်းများအရ ရှိသင့်သော တစ်လအခေါက်ကုန်နှုန်းများမှာ -

- (က) နှစ်ရက်တစ်ကြိမ်အစေးခြစ်ခြင်း (d2) : ၁-၁.၂၅ လက်မ
- (ခ) သုံးရက်တစ်ကြိမ်အစေးခြစ်ခြင်း (d3) : ၀.၇၅-၁ လက်မ

အစေးခြစ်သည့်အခါ အခေါက်ကုန်နှုန်းကို ထိန်းနိုင်ရန်အတွက် လစဉ်အခေါက်ကုန်နှုန်း သတ်မှတ်သည့် လိုင်းများကို အစေးခြစ်ရာသီအစမှပင် ကြိုတင်သတ်မှတ်ပေးထားရပါမည်။

အစေးခြစ်ရာတွင် အစေးခြစ်လမ်းကြောင်းအနက်သည် အစေးကြောအများဆုံးတည်ရှိရာ အသာတိုးလွှာအနီးသို့ ရောက်ရှိရမည် ဖြစ်သလို အသာတိုးလွှာကို ထိခိုက်မှုလည်း မရှိစေရပါ။

၄.၁၀။ အစေးရည်စုသိမ်းခြင်း

အပင်များအားလုံး အစေးယိုစီးမှုရပ်တန့်သည့် အချိန်မှ အစေးသိမ်းခြင်းကို စတင်သင့် ပါသည်။ အစေးမသိမ်းဖြစ်သည့် အပင်များ မကျန်ခဲ့စေရန် တစ်လိုင်းချင်း အစေးသိမ်းသင့် ပါသည်။

အစေးသိမ်းပုံးများမှ စက်ရုံသို့ပို့မည့်ပုံးများသို့ တစ်ဆင့်ပြောင်းထည့်ရာတွင် ဇကာ mesh နံပါတ် (တစ်လက်မအရှည်တွင်ရှိသော အပေါက်အရေအတွက်) ၂၀ (ဇကာပေါက် အကျယ် ၀.၈၄ မီလီမီတာ) သို့မဟုတ် ၄၀ (ဇကာပေါက်အကျယ် ၀.၄ မီလီမီတာ) ဖြင့် စစ်ရမည်။

အစေးရည်ပုံးများအား နေပူတွင် ချထားခြင်း၊ ဖုံး/သဲ/အမှိုက် စသည်များ ဝင်ရောက် နိုင်သော နေရာများတွင် ချထားခြင်းများ မပြုလုပ်ရပါ။

အစေးသိမ်းရာတွင် အသုံးပြုသော ပုံးများ၊ ချိန်ခွက်များ နှင့် ပစ္စည်းကိရိယာများကို အသုံးမပြုမီနှင့် အသုံးပြုပြီးသည့်အချိန်များတွင် ပုံမှန်ဆေးကြောပြီး သန့်ရှင်းစွာထားရှိရမည်။

ခြံ(များ)မှ အစေးများစုသိမ်းပြီးနောက် အစေးခဲရန်နေရာ သို့မဟုတ် စက်ရုံ သို့မဟုတ် အစေးရည်ဝယ်ယူသည့်နေရာသို့ ကြာချိန် တစ်နာရီထက်နောက်မကျဘဲ ပို့ဆောင်ရပါမည်။

အကယ်၍ ခရီးကွာဝေးပါက သို့မဟုတ် ပိုမိုကြာမည်ဆိုပါက အစေးများ ကြိုတင်မခဲ စေရန်အတွက် ဆိုဒီယမ်ဆာလဖိတ် သို့မဟုတ် အမိုးနီးယား ၀.၀၃ % တို့ကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ သို့သော် အစေးစုသိမ်းသည်မှ စက်ရုံအရောက် ကြာမြင့်ချိန်သည် ငါးနာရီထက် မပိုမိုရပါ။

အကွက်အလိုက် အစေးရည် အလေးချိန် သို့မဟုတ် ထုထည်၊ ရော်ဘာအစေးသား အခြောက်ပါဝင်မှုနှင့် အစေးကြိုတင်မခဲစေရန်အတွက် ဆိုဒီယမ်ဆာလဖိတ် သို့မဟုတ် အမိုးနီးယား အသုံးပြုမှုများကို မှတ်တမ်းထားရှိရမည်။

၄.၁၁။ အစေးရည်အားပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်း

၄.၁၁.၁။ ခွက်ခဲတုံးထုတ်လုပ်ခြင်း

အစေးခံခွက်အတွင်း အစေးခဲရန်အတွက် ဖောမစ်အက်ဆစ် (Formic acid) ပြင်းအား ၃-၄ % ကိုသာ အသုံးပြုရမည်။

ခွက်ခဲတုံးအတွင်းတွင် အစေးခြစ်အစ(ခားစာ)များ၊ သစ်စများ၊ ပလတ်စတစ်စများ နှင့် အခြားအရာများ မပါရှိရပါ။

ခြံတွင်းမှ ဈေးကွက်သို့ ပို့သည့်အချိန်တွင် ခွက်ခဲတုံး၏ DRC (Dry Rubber Content) သည် ၅၀% ခန့် အနည်းဆုံး ရှိနေရမည်။

၄.၁၁.၂။ ရော်ဘာအစေးပြားထုတ်လုပ်ခြင်း

၄.၁၁.၂.၁။ အစေးရည်လက်ခံခြင်း

စက်ရုံတွင် အစေးရည်များကို အသုတ်အလိုက် သို့မဟုတ် ပုံးအလိုက် ဇကာနံပါတ် ၄၀ ဖြင့် ထပ်မံစစ်ပြီး အလေးချိန် သို့မဟုတ် ထုထည်ကို ထပ်ချိန်ရပါသည်။

အစေးရည်အတွင်း ရော်ဘာသားအခြောက်ပါဝင်မှု DRC ကို သိရှိရန် စစ်ဆေးမှု ပြုလုပ်ရ ပါသည်။ ခြံငယ်များ၏ အစေးခဲရုံတွင် Metrolac ကို အသုံးပြုခန့်မှန်းနိုင်သော်လည်း စက်ရုံကြီး များတွင် စံယူသည့်အစေးရည်ကို Acetic acid ၂ %^၅ သို့မဟုတ် Formic acid ၁ % ဖြင့် အစေးခဲကာ အပူချိန် ၇၀°C တွင် ၁၆ နာရီကြာအခြောက်ခံပြီး ရရှိသည့် အလေးချိန်ကို အခြေခံ တွက်ချက်ခြင်းဖြင့် စစ်ဆေးရပါမည်။

^၅ ISO 126:2005 – Natural Rubber Latex Concentrate – Determination of Dry Rubber Content.

ရော်ဘာသားအခြောက်ပါဝင်မှု (DRC) ၂၀% ထက်မကျော်သော အစေးရည်များကို လက်ခံခြင်းမပြုသင့်ပါ။

အစေးတင်ပို့သူ၊ အစေးရည်ရယူသည့်နေရာ သို့မဟုတ် အစေးခြစ်အကွက်၊ ဆိုဒီယမ် ဆာလဖိုက် သို့မဟုတ် အမိုးနီးယားပါရှိမှု၊ လက်ခံရရှိသည့်အချိန်၊ လက်ခံရရှိသည့် ပမာဏ၊ ရော်ဘာသားခြောက် ပါဝင်မှုနှုန်းကို မှတ်တမ်းများ ပြုစုထားရမည်။

အစေးလက်ခံမှု နှင့် အရည်အသွေးစိစစ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့် နှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်၊ အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းခြင်း လမ်းညွှန်များကို ပြုစုထားရမည် ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

၄.၁၁.၂.၂။ အစေးရည်ခဲခြင်း

စစ်ဆေးပြီး အစေးရည်များကို ဇကာနံပါတ် ၆၀ (၀.၂၅ မီလီမီတာ) ဖြင့် စစ်ကာ သန့်ရှင်းသော အစေးရည် စုပေါင်းလက်ခံကန်သို့ စုထည့်ထားရပါမည်။

စံသတ်မှတ် ရော်ဘာခြောက်ပါဝင်မှု ၁၂.၅-၁၅ % ဖြင့် အစေးခဲရမည်။ ရောစပ်ရန် အသုံးပြုသော ရေသည်သန့်ရှင်းပြီး ဇကာနံပါတ် ၁၀၀ (၀.၁၄၉ မီလီမီတာ) ဖြင့် စစ်ထားရပါမည်။

အစေးရည် စုပေါင်းလက်ခံကန်မှ အစေးများကို အစေးခဲဗန်း/ကန်များသို့ ထည့်ရာတွင် ဇကာနံပါတ် ၈၀ (၀.၁၇၇ မီလီမီတာ) ဖြင့် စစ်ပြီးထည့်ရမည်။

အစေးခဲရာတွင် Formic acid ကိုသာ အသုံးပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ရောစပ်ရမည့် အက်စစ် အပြင်းကို ပြင်းအား ၁-၃% အထိ လျှော့ချပြီးမှ အသုံးပြုရသည်။

အစေးရည်နှင့် အက်စစ်ကို သမအောင်မွှေကာ ထွက်ပေါ်လာသော အမြှုပ်များကို ကုန်စင်အောင် ခပ်ထုတ်ပေးရမည်။

အစေးရည်များ စတင်ခဲလာပြီး အပေါ်ကြောတင်းလာလျှင် အစေးခဲဗန်း/ကန်အတွင်းသို့ ရော်ဘာခဲတုံးများမြှုပ်သည်အထိ ရေအပြည့်ဖြည့်ပေးရမည်။

၄.၁၁.၂.၃။ အစေးပြားကြိတ်ခြင်း

အပြားကြိတ်စက်တွင်းသို့ မထည့်မီ အစေးပြားများ၏အထူ $\frac{2}{3}$ လက်မ (၁.၅ စင်တီမီတာ) ခန့် ဖြစ်စေရန် ဒလိမ့်တုံးဖြင့် ညီညာစွာ ဖိပေးရမည်။

ထို့နောက် အစေးခဲပြားများအား ကြိတ်လုံးအချောဖြင့် $\frac{2}{6}$ - $\frac{2}{9}$ လက်မ (၄-၅ မီလီမီတာ) ခန့်ရအောင် ၃-၄ ကြိမ်ကြိတ်ရမည်။ ကြိတ်နေစဉ်အတွင်း ကြိတ်လုံးနှစ်ခုကြားအကွာအဝေးကို

တစ်ကြိမ်ချင်း ချိန်ညှိပေးရပါသည်။ ထို့နောက် နောက်ဆုံးအကြိမ်တွင် မြောင်းပါကြိတ်လုံးဖြင့် ၁၀ လက်မ (၃ မီလီမီတာ) အထူခန့် ရအောင်ကြိတ်ရမည်။

နောက်ဆုံးကြိတ်စက်မှ ထွက်လာသော အစေးပြားများတွင် အက်စစ်များ ကုန်စင်သွားစေရန် ရေတွင်ထပ်စိမ်ပေးရမည်။

ကြိတ်ပြီးသော အစေးပြားအစုံများအား ဝါးလုံးတန်းများပေါ်တွင် စနစ်တကျ လှန်းထားပြီး နေရောင်တိုက်ရိုက်မကျသော၊ လေဝင်လေထွက်ကောင်းသော အရိပ်အောက်တွင် လေသလပ်ထားပြီး ရေစစ်ထားရပါမည်။ ဝါးလုံးများအသုံးမပြုမီ/အသုံးပြုပြီး ပုံမှန်ဆေးကြောရပါသည်။

လက်ခံရရှိသော အစေးရည်အသုတ်အလိုက် အစေးရည်စုပေါင်းလက်ခံကန် အမှတ်၊ ရော်ဘာသားခြောက်ပါဝင်မှု၊ အစေးရည်ပမာဏ၊ အသုံးပြုသည့်အက်စစ်၊ ရေပမာဏ၊ အစေးခဲကြာချိန် စသည်တို့ကို မှတ်တမ်းပြုစုထားရှိရမည်။

မိုင်းရုံမရှိသော ရော်ဘာခြံငယ်များအနေဖြင့် ရေစစ်ပြီး ရော်ဘာပြားများကို နေရောင်တိုက်ရိုက်မကျသောနေရာ၊ လေဝင်လေထွက်ကောင်းသောနေရာတွင် ၁၀-၁၅ ရက်ခန့် ထပ်မံလှန်းပြီးမှ ရော်ဘာပြားအတွင်း ရေပါဝင်မှုသည် ၇% ထက်မပိုအောင် အခြောက်ခံသင့်ပါသည်။

၄.၁၁.၂.၄။ မိုင်းတင်အခြောက်ခံခြင်း

ရော်ဘာပြားများကို ဝါးတန်းများတွင် ၄နာရီမှ ၅ နာရီခန့် ရေစစ်ထားရပါမည်။

ရေစစ်ပြီးသော ရော်ဘာပြားများကို မိုင်းခံရုံတွင် ၄ ရက် အခြောက်ခံပေးရမည် ဖြစ်ပြီး ရက်အလိုက် မိုင်းခံရုံအတွင်းရှိရမည့် အပူချိန်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

- ပထမရက် အပူချိန် ၄၀-၄၅ °C
- ဒုတိယရက် အပူချိန် ၄၅-၅၀ °C
- တတိယရက် အပူချိန် ၅၀-၅၅ °C
- စတုတ္ထရက် အပူချိန် ၅၅-၆၀ °C

မိုင်းခံရုံအတွင်းလိုအပ်သည့် အပူချိန်ရရန် မီးထိုးခြင်းနှင့် လေပေါက်များဖွင့်ပိတ်ခြင်းကို ချိန်ညှိပေးရမည်။

မိုင်းခံရုံအတွင်း အပူချိန်ကို သိစေရန် အပူချိန်ပြကိရိယာကို တပ်ဆင်ထားရမည်။ ထင်းသို့မဟုတ် အခြားလောင်စာ အသုံးပြုသည့် ပမာဏကိုလည်း မှတ်တမ်းပြုစုထားရမည်။

မိုင်းခံရုံအတွင်း အသုတ်လိုက် ရော်ဘာဝင်ရောက်ခြင်း နှင့် ထုတ်ယူခြင်းတို့ကို နေ့စွဲ အလိုက် မှတ်တမ်းပြုစုထားရမည်။

မိုင်းခံရုံတွင် မီးအန္တရာယ်မရှိစေရန် အထူးဂရုစိုက်ရမည်။ မီးငြိမ်းသတ်မည့် ပစ္စည်း ကိရိယာများ၊ အစီအစဉ်များ အဆင်သင့်ရှိနေရမည်။

၄.၁၁.၃။ မိုင်းခံရော်ဘာပြားများအား အဆင့်အတန်းခွဲခြားခြင်း

Green Book^၉ တွင် သတ်မှတ်ထားသည့် မိုင်းခံရော်ဘာပြားများ၏ အဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ချက်များအတိုင်း မိုင်းခံအဆင့်(၁) မှ မိုင်းခံအဆင့် (၅) အထိ အဆင့်အတန်းခွဲရမည်။

အဆင့်အတန်းခွဲရာတွင် မိုင်းခံရော်ဘာပြားများအား ဖောက်ထွင်းမြင်နိုင်ရန် အလင်း ရောင် နောက်ခံထားကာ မျက်စိအမြင်ဖြင့် ခွဲခြားစိစစ်ရမည်။

အဆင့်အတန်းခွဲသူများကို အဆင့်အတန်းခွဲသည့် နည်းစနစ်များနှင့် လိုက်နာရမည့် အချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ သင်တန်းများ ပေးထားရပါမည်။ ၎င်းတို့၏ ကျွမ်းကျင်မှု၊ တိကျ သေချာမှု တို့ကို အမြဲစောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသည့် အစီအမံများရှိရမည်။

အဆင့်အတန်းခွဲသည့် အလုပ်နေရာသည် သန့်ရှင်းနေရမည်။ အမိုးအကာ အောက်တွင် ရှိရမည် ဖြစ်ပြီး အလင်းရောင်ကောင်းစွာရရှိရမည်။

အဆင့်အတန်းခွဲသည့် လုပ်ငန်းတွင် လက်ခံရရှိသော ရော်ဘာပမာဏ နှင့် အဆင့်အတန်း အမျိုးမျိုးအလိုက် ခွဲခြားပြီးသည့် ရော်ဘာပမာဏများကို မှတ်တမ်းပြုလုပ်ထားရမည်။

၄.၁၁.၄။ ထုပ်ပိုးခြင်းနှင့်သိုလှောင်ခြင်း

၄.၁၁.၄.၁။ ထုပ်ပိုးခြင်း

အဆင့်အတန်းခွဲပြီး မိုင်းခံရော်ဘာပြားများကို အတန်းအစားအလိုက် ဝယ်ယူသူ၏ တောင်းဆိုချက်အတိုင်း ချိန်တွယ်ထုပ်ပိုးပေးနိုင်သည်။

၃၀ ၊ ၃၃.၃၃ ၊ ၃၅ ကီလိုဂရမ် ထုပ်ပိုးပါက ချိန်တွယ်ပြီး ရော်ဘာပြားများကို သပ်သပ်ရပ်ရပ်စီ၍ အရည်ပျော်မှတ် ၁၀၃ °C ရှိသော Polyethylene ပလတ်စတစ်အိတ် အကြည်ဖြင့် ထုပ်ပိုးရမည်။

^၉ International Standard of Quality and Packing for Natural Rubber Grades (The Green Book), 1969.

၁၁၀.၅ ကီလိုဂရမ် ရော်ဘာဘေထုပ်များအတွက်မူ ဖိစက်တွင်ဖိပြီး ပတ်ပြားများဖြင့် ပတ်ကာ ၎င်းပတ်ပြားများအပြင်မှ အစိုဓာတ်မရှိသော တာလကမ် (Talcum) ပေါင်ဒါမူန့် (Magnesium silicate/ Calcium carbonate) ကို တာပင်တိုင်ဆီဖြင့် ဖျော်စပ်ပြီး သုတ်လိမ်း ပေးရသည်။ သုတ်လိမ်းပြီး စုစုပေါင်းအလေးချိန်သည် ၁၁၁.၁၁ ± ၀.၀၅ ကီလိုဂရမ် ရှိရမည်။ ဘေထုပ်အပေါ်တွင် မှိုင်းခံရော်ဘာအဆင့်အတန်း၊ ဘေထုပ်အလေးချိန်၊ စက်ရုံအမှတ်အသား နှင့် ဝယ်ယူသူတောင်းဆိုသော ကုဒ်နံပါတ်(Code No.) များကို ဖော်ပြထားရမည်။

၄.၁၁.၄.၂။ သိုလှောင်ခြင်း

ရော်ဘာဘေထုပ်များ ထားသိုသည့်နေရာသည် မိုး၊ ရေ၊ လေ၊ နေ အထိ လုံခြုံရမည်။ ထားသိုသည့်နေရာသည် အခန်းအပူချိန် ၃၀°C ခန့်ရှိရမည် ဖြစ်ပြီး စိုထိုင်းဆ ၇၀ % ထက် မကျော်ရပါ။

ထားသိုရာတွင် ဖိစက်ဖြင့်မဖိထားသော မှိုင်းခံရော်ဘာပြား အထုပ်များကို ၆ ဆင့်ထက် ပို၍ မထပ်ထားရပါ။ ဖိစက်ဖြင့်ဖိထားသော မှိုင်းခံရော်ဘာပြား ၁၁၁.၁၁ ကီလိုဂရမ် ဘေထုပ် များကို ၄ ဆင့်ထက်ပို၍ ထပ်ထားခြင်းမပြုရပါ။

ထုတ်လုပ်သည့်နေ့စွဲ၊ အဆင့်အတန်း၊ အထုပ်အရေအတွက် နှင့် စုစုပေါင်းအလေးချိန် များကို သက်ဆိုင်ရာ ရော်ဘာအပုံ၏ အရှေ့မြင်သာသည့် နေရာတွင် ဖော်ပြထားရမည်ဖြစ်ပြီး အပုံနံပါတ်အလိုက် စတင်ထားသိုသည့် နေ့စွဲ၊ ထားသို သည့်နေရာမှ သယ်ထုတ်သွားသည့် နေ့စွဲ စသည်တို့ကို မှတ်တမ်းပြုစုထားရမည် ဖြစ်သည်။

၅။ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

၅.၁။ လုပ်သားများ၏အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားအဖွဲ့၏ မူဝါဒများနှင့်အညီ ပြဋ္ဌာန်းထားသော မြန်မာ့ အလုပ်သမားဥပဒေများကို လေးစားလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည်^{၁၀}။

ကလေးလုပ်သားများအား အလုပ်စေခိုင်းခြင်း မဖြစ်စေရန် အလုပ်လျှောက်လွှာတွင် မွေးသက္ကရာဇ်ကို ထည့်သွင်းစေရမည် ဖြစ်ပြီး အလုပ်မခန့်မီ မှတ်ပုံတင်ပါ မွေးသက္ကရာဇ်နှင့် အသက်ကို လူတွေ့သေချာစွာ တိုက်ဆိုင်စိစစ်ရမည်။

^{၁၀} International labour Organization Guide to Myanmar Labour Law, 2017.

အလုပ်ရုံများအက်ဥပဒေအရ အသက် ၁၄ နှစ်အောက် ကလေးများကို အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း မပြုရပါ။ အသက် ၁၄ နှစ် နှင့် ၁၈ နှစ်ကြားရှိ လူရွယ်များကို ဘေးအန္တရာယ်ရှိသော စက်ယန္တရား များဖြင့် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ လေးလံသောပစ္စည်းများ သယ်မခြင်း၊ အန္တရာယ်ရှိသော လုပ်ငန်း များနှင့် ၎င်းဧရိယာများတွင် အလုပ်လုပ်စေခြင်း မပြုစေရပါ။

အသက် ၁၄ နှစ်နှင့် ၁၆ နှစ်အကြားရှိ လူရွယ်များအား ညနေ ၆ နာရီ မှ နံနက် ၆ နာရီ အချိန်အတွင်း အလုပ်လုပ်ခွင့်မပြုရန်နှင့် ကျန်အချိန်တွင် တစ်နေ့လျှင် ၄ နာရီ (နားချိန်အပါ အများဆုံး ၅ နာရီ) သာ အလုပ်လုပ်ခွင့်ပြုရမည်။^{၁၁}

လုပ်သားများအား အခမဲ့ခိုင်းစေမှု ၊ လူကုန်ကူးမှုမြောက်သော လုပ်ဆောင်မှု ၊ ခေါင်းပုံ ဖြတ်မှုများ မရှိစေရန် သင့်လျော်သော အစီအမံများ ဆောင်ရွက်ထားရမည်။

လုပ်သားများ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များကို ကျေးကျွန်အဖြစ် သို့မဟုတ် အစေအပါးအဖြစ် ခိုင်းစေခြင်းမျိုးကို ပြုလုပ်ခြင်း မရှိရပါ။ ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုမလေ့ ဘာသာရေးယုံကြည်ချက်များကို (အခြားသူများ၏ လုံခြုံမှု၊ အေးချမ်းသာယာမှု၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ နှင့် အခြေခံအခွင့်အရေးများကို မထိခိုက်စေပါက)သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် အညီလွတ်လပ်စွာဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိစေရမည်။ ၎င်းတို့ကို ကျား/မ အခြေအနေ၊ အိမ်ထောင်ရေး အခြေအနေ၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးယုံကြည်ချက်၊ လူမျိုးရေး၊ အသက်အရွယ်၊ လူမှုရေး နောက်ခံ၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့်စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းမှုများအရခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ နှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို ခွဲခြား/ကန့်သတ်/ပိတ်ပင်ခြင်းများ မရှိရပါ။^{၁၂}

အလုပ်ခွင်အတွင်း လုပ်သားများအား တင်းကျပ်စွာ အပြစ်ပေးခြင်း၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်စေသော နှိပ်စက်ခြင်း၊ စော်ကား၊ အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်း၊ ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းများ မရှိရပါ။

အမျိုးသမီး လူရွယ် (အသက် ၁၄ မှ ၁၈ နှစ်ကြား)၊ မသန်မစွမ်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် စသည့် ထိခိုက်လွယ်သော အလုပ်သမားအုပ်စုများကို မျှတသောလုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများ နှင့် အခွင့်အလမ်းများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

ရာထူးတိုးမြှင့်ခြင်း၊ သင်တန်းတက်ရောက်ခြင်း နှင့် လုပ်ခလစာ ရရှိမှုများသည် လုပ်ငန်း ကျွမ်းကျင်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည် နှင့် အရည်အချင်းများ အပေါ်တွင်သာ အခြေခံရမည်။

^{၁၁} ၁၉၅၁ အလုပ်ရုံများအက်ဥပဒေ ၁၉၅၁ (ပြင်ဆင်-၂၀၁၆)၊ မြန်မာ့အလုပ်သမား ဥပဒေအပေါ် ILO ၏ လမ်းညွှန်မှု (၂၀၁၇)

^{၁၂} ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်လုပ်ကိုင်သူ အလုပ်သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ အားလုံး၏ အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက် ၁၉၉၀

အလုပ်ခန့်ထားမှုဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်တွင် အလုပ်သမားများ နားလည်နိုင်သော ဘာသာစကားဖြင့် ရှင်းလင်းစွာ ရေးထားရမည် ဖြစ်ပြီး ထိုစာချုပ်တွင် အလုပ်အကိုင်နှင့် ပတ်သက်သည့် စည်းမျဉ်းများ၊ လုပ်ခလစာ၊ သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုသည့်ကာလ အပြင် အလုပ်လုပ်ချိန်၊ နားရက်၊ ခွင့်ရက်၊ အချိန်ပိုကြေး၊ လျော်ကြေး၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ အလုပ်ထုတ် နှစ်နာကြေး စသည့်တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များနှင့် အကျိုးခံစားခွင့်များ ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားရမည်။

လုပ်သားများအတွက် နေရာထိုင်ခင်းစီစဉ်ပေးသည့် လုပ်ငန်းခွင်များတွင် မိသားစုအခန်း၊ အမျိုးသမီးအခန်း၊ အမျိုးသားအခန်း စသည်ဖြင့် သီးခြား စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည် ဖြစ်ပြီး သန့်ရှင်းလုံခြုံစိတ်ချရသည့် နေရာဖြစ်ရမည်။

လက်ရှိဆောင်ရွက်နေသောအလုပ်မှ မိမိတို့ဘဝရှေ့ရေးများအတွက် အခြားအဖွဲ့အစည်း လုပ်ငန်းများသို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုသည့် လုပ်သားများအား အလုပ်ရှင် အလုပ်သမား ကတိစာချုပ်ပါ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအတိုင်း အဆင်ပြေစွာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ပေးရမည်။

အလုပ်သမားသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများ တည်ထောင်ခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် အညီ လွတ်လပ်စွာ ဖွဲ့စည်းခွင့်ပြုရမည်။

လုပ်သားများ လုပ်ငန်းခွင်နှင့် သက်ဆိုင်သော မကျေနပ်ချက်များရှိပါက လုပ်သားများ ဘက်မှ မည်သည့်ကန့်သတ်ချက်မှမရှိဘဲ လုံခြုံစိတ်ချစွာ တိုင်ကြားနိုင်သည့်စနစ်နှင့် အစီအမံ ရှိရမည်။^{၁၃} ၎င်းတိုင်ကြားမှုများကိုလည်း လျှင်မြန်ထိရောက်စွာ ပြန်လည် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများ ရှိရန် စီမံထားရမည်။

၅.၂။ လုပ်သားများ၏ လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းစေရေး

လုပ်သားများအသုံးပြုကိုင်တွယ်ရသောပစ္စည်း၊ ကိရိယာများအပြင် လုပ်ငန်းခွင်ဘေး အန္တရာယ်ကင်းစေရန် လိုအပ်သောပစ္စည်းများ၊ ခန္ဓာကိုယ်အကာအကွယ်ပြု ဝတ်စုံများကို အလုပ်ရှင်မှ အခမဲ့ထောက်ပံ့ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို မှန်ကန်စွာအသုံးပြုခြင်းရှိ/မရှိ စစ်ဆေးရမည်။ မှန်ကန်စွာအသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် သင်တန်းများပို့ချထားရမည်။^{၁၄}

^{၁၃} Manual on grievance mechanisms, published by International Labour Organization, 2023.

^{၁၄} လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေ (၂၀၁၉)

လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း အန္တရာယ်ရှိနိုင်သော နေရာများ နှင့် စက်ပစ္စည်း ယန္တရားများတွင် သိသာထင်ရှားသော အန္တရာယ်ပြု အမှတ်အသား၊ ဆိုင်းဘုတ်၊ အတားအဆီးများကို ပြုလုပ် ထားရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို လုပ်သားများ နားလည်လိုက်နာနိုင်စေရန်နှင့် အန္တရာယ်ကြုံတွေ့ လာပါက မည်သို့ပြုလုပ်ရမည်ကို ကြိုတင်အသိပေး ရှင်းလင်းခြင်းများ ရှိရမည်။

အရေးပေါ် ဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်ရေးပစ္စည်းများ၊ ရှေးဦးသူနာပြုပစ္စည်းများ နှင့် ဆက်စပ်ပစ္စည်းများကို အဆင်သင့်အသုံးပြုနိုင်ရန် ပုံမှန်စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ထားရှိခြင်းရှိရမည်။

အန္တရာယ်ရှိ စွန့်ပစ်ပစ္စည်း၊ အသုံးပြုပြီး ဓာတုအကြွင်းအကျန်များ ပါဝင်သည့် စွန့်ပစ် ပစ္စည်းနှင့် သက်တမ်းလွန်ဓာတုပစ္စည်းများကို လုပ်သားများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အန္တရာယ် မဖြစ်စေရန် စနစ်တကျစွန့်ပစ်သည့် နည်းစနစ်ဖြင့် စွန့်ပစ်ရမည်။

ရော်ဘာစက်ရုံ၊ သိုလှောင်ရုံနှင့် အဝယ်ဒိုင်လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်သားများ၊ ဝန်ထမ်းများ အားလုံးအတွက် လုပ်ငန်းခွင်ထိခိုက်မှု နစ်နာကြေးအာမခံများ ဆောင်ရွက်ပေးထားရမည်။ အလုပ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းခွင်ပြင်ပ ထိခိုက်မှုနှင့် ရောဂါ ခံစားရမှုများ ရှိလာပါက ဆေးကုသမှုစရိတ်၊ နားရက်ခံစားခွင့်၊ ထိခိုက်နစ်နာမှု လျော်ကြေးနှင့် ထောက်ပံ့ကြေး စသည်များကို လုပ်သားများ ခံစားခွင့်ရှိစေရန် စီစဉ်ထားရမည်။

၅.၃။ ဒေသခံပြည်သူများ၏အခွင့်အရေးများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းများ ထူထောင်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ နစ်နာမှုများမရှိစေရန် “တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ” နှင့် ဒေသဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများအား လေးစားလိုက်နာရမည်။^{၁၅}

အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ နေရာများ၊ ရှေးဟောင်းသုတေသန သို့မဟုတ် သမိုင်း ဆိုင်ရာ အရေးပါသောနေရာများ၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုများအတွက် အရေးပါသော နေရာများ၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာမြေ နေရာများအပေါ်တွင် ရော်ဘာစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းအတွက် မြေယာဖော်ဆောင်ခြင်း မပြုလုပ်ရပါ။

မြေယာဖော်ဆောင်လုပ်ကိုင်ရာတွင်ဒေသခံပြည်သူလူထုများ၏ အခွင့်အရေး၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ ဆုံးရှုံးထိခိုက်မှုများ မရှိစေရန်ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့မှ ချမှတ်ထားသော “အတင်းအကျပ်မဟုတ်ဘဲ၊ ကြိုတင်အသိပေး ရှင်းလင်း ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် အားလုံး သဘောတူညီခြင်း” လမ်းညွှန်ချက်နှင့်အညီ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင် ရမည်။^{၁၆} စီမံကိန်းလုပ်ငန်း မစတင်မီ ဒေသခံပြည်သူလူထုနှင့်အတူ သက်ဆိုင်ရာဒေသ အာဏာ ပိုင်အဖွဲ့အစည်းဌာနများအား

^{၁၅} တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ (၂၀၁၅)

^{၁၆} Free Prior and Informed Consent: An indigenous peoples' right and a good practice for local communities, Manual for Project Practitioners, FAO, 2016.

ပြည့်စုံတိကျစွာရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း၊ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်း စသည်များကြိုတင်ပြုလုပ်ပြီး သက်ဆိုင်သူများအားလုံး၏ သဘောတူဆုံးဖြတ် အတည်ပြုချက် ရယူပြီးမှသာ စတင်လုပ်ကိုင်ရပါမည်။

အကယ်၍ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကြောင့် ဒေသခံများရွှေ့ပြောင်းခံရမည်ဆိုပါက ၎င်းတို့အား ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့် လျော်ကြေးပေးခြင်း စသည့်အစီအစဉ်များကို ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီမှုရရှိပြီးမှသာ မြေပြင်လုပ်ငန်းများစတင်ခြင်းကို ပြုလုပ်ရမည်။ ရွှေ့ပြောင်းရာတွင် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များကို လုံလောက်စွာထောက်ပံ့ပေးသည့် အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။^{၁၇}

၆။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်း

၆.၁။ ပတ်ဝန်းကျင်ဂေဟစနစ်၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များနှင့် သဘာဝသစ်တောများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုမရှိစေခြင်း

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သောလုပ်ငန်းကြီးများသည် “ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ”ကို သိနာလည်ပြီး၎င်း၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များ၊ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကာကွယ်ရေးစီမံချက်များကို ကြိုတင်ရေးဆွဲပြင်ဆင်ထားခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုများရှိရမည်။^{၁၈}

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးမြေဖော်ဆောင်ရာတွင် “ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့်သဘာဝထိန်းသိမ်းနယ်မြေများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ”^{၁၉} နှင့် “တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ”^{၂၀}တို့ကို သိနားလည်ပြီး ၎င်းတို့၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

သစ်တောဧရိယာများနှင့် သစ်ဆွေးအိုင်မြေများဖြစ်သည့် ကာဘွန်စုဆောင်းမှုများသော (High Carbon Stock - HCS) သတ်မှတ်ဧရိယာများနှင့် တန်ဖိုးမြင့်မားပြီး ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရမည့် (High Conservation Value - HCV) သတ်မှတ်ဧရိယာများတွင် ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို မပြုလုပ်ရပါ။^{၂၁} ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ် ခြင်းကြောင့် သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်း၊ ပျက်စီးယိုယွင်းခြင်း နှင့် သစ်တောဧရိယာနှင့် သက်ဆိုင်နေသော ဂေဟစနစ်များကို ထိခိုက်စေ ခြင်းမရှိရပါ။ ဇီဝမျိုးကွဲများပျောက်ကွယ်မှု မရှိစေရန် နှင့် သဘာဝ

^{၁၇} အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒ (၂၀၁၆)
^{၁၈} ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (၂၀၁၂)
^{၁၉} ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲနှင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းနယ်မြေများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ (၂၀၁၈)
^{၂၀} တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့် သဘာဝအပင်များ ကာကွယ်ရေးနှင့် သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (၁၉၉၄)
^{၂၁} Integration of High Conservation Values (HCV), High Carbon Stock (HCS) Forest and Free, Prior and Informed Consent (FPIC), published by the HCS APPROACH, 2018.

အရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန် ရော်ဘာစိုက်ဧရိယာများနှင့် ဆက်စပ်နေသော သစ်တောများ အား ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သစ်တောဂေဟစနစ် ပိုမိုကောင်းမွန်စေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

ရော်ဘာစိုက်ခင်းများအတွက် စိုက်ပျိုးမြေဖော်ဆောင်ရန် မြေရှင်းခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် မီးရှို့ခြင်းနည်းလမ်းကို ဖြစ်နိုင်လျှင် အသုံးမပြုရပါ။ အကယ်၍ မီးရှို့ရမည်ဆိုပါက မီးရှို့ရမည့် ပမာဏ အနည်းဆုံးဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီးမှ ပြုလုပ်ရပါမည်။ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် သတ်မှတ်သည့် အချိန်တွင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းများတွင် သဘာဝအရင်းအမြစ်များဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရန် ထင်းလောင်စာအသုံးပြုမှု ၊ မြေအောက်ရေအသုံးပြုမှု နှင့် မြေဆီလွှာတိုက်စား ပျက်စီးမှု များကို အနည်းဆုံးဖြစ်စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၂။ ဓာတုဆေးများကြောင့်ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုမရှိစေခြင်း

ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေး၊ အစေးထွက်လှုံ့ဆော်ဆေး၊ အစေးခဲ ရာတွင်အသုံးပြုသော အက်ဆစ်နှင့် အခြားဓာတုပစ္စည်းများ အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းနှင့် နှုန်းထားများကို မှန်ကန်စွာသုံးစွဲရမည်။

ဓာတုပစ္စည်းများကို အမျိုးအစားအလိုက် ခိုင်ခန့်လုံခြုံသော နေရာတွင် စနစ်တကျ သိုလှောင်ရမည်။

ပိုလျှံဓာတုဆေးအရောအနှောများနှင့် အသုံးပြုသည့်ပစ္စည်းကိရိယာများအား ဆေးကြော သန့်စင်သည့် ရေများကို ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု မရှိစေသည့် နည်းလမ်းများ အသုံးပြု၍ အန္တရာယ် အနည်းဆုံးနေရာတွင် စွန့်ပစ်ရမည်။

အသုံးပြုပြီးသော ဓာတုဆေးဘူးခွံ အလွတ်များကို အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် ပြန်လည် အသုံးပြုခြင်းများ မပြုလုပ်ရပါ။ စွန့်ပစ်သည့်အခါတွင်လည်း ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှု မဖြစ်စေ သည့် နည်းလမ်းများ အသုံးပြု၍ စနစ်တကျ စွန့်ပစ်ရန် စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။

၆.၃။ စက်ရုံများကြောင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုနှင့်ပျက်စီးထိခိုက်မှု အနည်းဆုံး ဖြစ်စေခြင်း

ရော်ဘာစက်ရုံတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှု ထိန်းချုပ်ရေးစီမံခန့်ခွဲခြင်း နှင့် စွမ်းအင်စီမံ ခန့်ခွဲခြင်းများအား သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများမှ ထုတ်ပြန်ထားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ နှင့် အညီဆောင်ရွက်ထားရမည်။

ပတ်ဝန်းကျင် (ရေထု၊ လေထု၊ မြေထု၊ လူ၊ သတ္တဝါ စသည်များ) ညစ်ညမ်းမှု မဖြစ်စေရန်နှင့် အနှောင့်အယှက်မဖြစ်စေရန်စက်ရုံမှထွက်ရှိလာသော မီးခိုး၊ ပြာ၊ အနံ့၊ ဆူညံသံ၊ ရေဆိုး နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများသည် သတ်မှတ်သော စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိရပါမည်။ စက်ရုံမှ ထွက်ရှိလာသော လေ၊ ရေ နှင့် ဆူညံသံများနှင့် သက်ဆိုင်သော အရည်အသွေးများကို တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် (သို့မဟုတ်) နှစ်ကြိမ် ပုံမှန်တိုင်းတာ စစ်ဆေးမှု ရှိရမည်။ စက်ရုံအမျိုးအစား အလိုက် ရေဆိုး၊ ဓာတ်ငွေ့နှင့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသန့်စင်သည့် စနစ်များသည် သတ်မှတ်စံချိန်စံညွှန်း များ နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ထားရပါမည်။^{၂၂}

စက်ရုံမှပစ္စည်းများစွန့်ပစ်ရာတွင် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအမျိုးအစား၊ ဘေးအန္တရာယ် အမျိုးအစား စသည်ဖြင့် စနစ်တကျခွဲခြားပြီး အဆိပ်အတောက်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိပစ္စည်းများကို ကိုယ်ပိုင် (သို့မဟုတ်)သက်ဆိုင်ရာမှ သတ်မှတ်ထားသည့် စွန့်ပစ်ပစ္စည်းသန့်စင်ရေးစက်ရုံတွင် စနစ် တကျ စွန့်ပစ်ရပါမည်။^{၂၃}

လောင်စာများ၊ ချောဆီများ၊ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၊ ဓာတုပစ္စည်းများ နှင့် ဘေးအန္တရာယ် ရှိပစ္စည်းများကို သိုလှောင်ခြင်း၊ ကိုင်တွယ်အသုံးပြုခြင်း နှင့် စွန့်ပစ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရ၏ စံချိန်စံညွှန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိရပါမည်။

စက်ရုံအတွင်းအပြင် မီးဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ကာကွယ်တားဆီးရန် နှင့် အရေးပေါ် မီးငြိမ်းသတ်ရန်ပစ္စည်းများနှင့် အစီအမံများရှိရမည်ဖြစ်ပြီး စက်ရုံရှိ လုပ်သားများအား အရေးပေါ် မီးငြိမ်းသတ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်သောသင်တန်းပေးခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ထားရမည်။

^{၂၂} အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး (ထုတ်လွှတ်မှု) လမ်းညွှန်ချက်များ (၂၀၁၅)
^{၂၃} ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနည်းဥပဒေများ(၂၀၁၄)

၇။ ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက်တစ်လျှောက် နောက်ခံအချက်အလက် ချိတ်ဆက်ခြေရာခံနိုင်မှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများနှင့် မှန်ကန်မှုတသော ဈေးကွက်စနစ် ခိုင်မာခြင်း

၇.၁။ နောက်ခံအချက်အလက်ချိတ်ဆက်ခြေရာခံခြင်း

ရော်ဘာခြံရှင်များ၊ ရောင်းဝယ်သူများ၊ စက်ရုံ လုပ်ငန်းရှင်များသည် သက်ဆိုင်ရာ တောင်သူအစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူများ အသင်းများတွင် အသင်းဝင်ထား သင့်သည်။

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရောင်းဝယ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အောက်ပါအချက်အလက် များကို မှန်ကန်စွာ မှတ်တမ်းပြုစု၍ ထိန်းသိမ်းထားရမည်-

- (က) စိုက်ခင်းတည်နေရာ^{၂၄}၊ အကျယ်အဝန်း၊မြေနေရာနှင့် ပတ်သက်သည့်တရားဝင် အထောက်အထားများ
- (ခ) ရောင်းဝယ်သည့် အဝယ်ဒိုင်၊ စက်ရုံများ၏ လုပ်ငန်းအမည်၊ တည်နေရာ၊ အကျယ်အဝန်း၊ လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်သော လိုင်စင်၊ မှတ်ပုံတင်နှင့် လိုအပ်သော တရားဝင် အထောက်အထားများ
- (ဂ) ခြံပိုင်ရှင်(များ)၊ လုပ်ငန်းရှင်များ၏ အမည်၊ မှတ်ပုံတင်အမှတ်နှင့်အတူ လိုင်စင် ဓာတ်ပုံ
- (ဃ) စိုက်သည့်နှစ်အလိုက် ရော်ဘာမျိုးများ၊ ရော်ဘာပျိုးပင်ဝယ်ယူခဲ့သည့် ပျိုးခင်းများ၊ ဝယ်ယူသည့်ပျိုးပင်အမျိုးအစား၊ အရေအတွက်၊ စိုက်နည်းစနစ်များ
- (င) ရော်ဘာနှင့် တွဲဖက်စိုက်ထားသည့် အခြားစိုက်သီးနှံများ၊ စိုက်နည်းစနစ် နှင့် စိုက်သည့်နှစ်များ
- (စ) နှစ်အလိုက် အစေးခြစ်စနစ်များ
- (ဆ) ထုတ်လုပ်သည့် ရော်ဘာအမျိုးအစားများ (အစေးရည်၊ ခွက်ခဲတုံး၊ မှိုင်းမခံသည့် ရော်ဘာပြား၊ မှိုင်းခံရော်ဘာပြား)၊ ခန့်မှန်း တစ်ရက်ထုတ်လုပ်သည့် ရော်ဘာ ပမာဏ၊
- (ဇ) ပုံမှန်ရောင်းချနေသော အဝယ်ဒိုင်များ၊ စက်ရုံများစာရင်း (ဆိုင်အမည်၊ လိပ်စာ၊ သယ်ပို့သည့်စနစ်၊ ငွေချေသည့်စနစ်)
- (ဈ) နှစ်စဉ်လုပ်သားနှင့် ပတ်သက်သော စာရင်း (အမည်၊ အသက်၊ ကျား/မ၊ လိုင်စင် ဓာတ်ပုံ၊ လုပ်သားအရေအတွက်၊ ၎င်းတို့၏ မူလ နှင့် ယခုလိပ်စာများ၊ လုပ်ခ ရှင်းသည့်စနစ်)

^{၂၄} တည်နေရာပြ latitude နှင့် longitude များကို ဒသမအနောက် ဂဏန်း ၆ နေရာအထိဖော်ပြရမည်။ EU Deforestation Regulation, 2023.

- (ည) ဝယ်ယူသည့် ရော်ဘာအမျိုးအစားအလိုက် လစဉ် ခန့်မှန်းပမာဏများ
 - (ဋ) ဝယ်ယူသည့် ရော်ဘာများအား ပြန်လည်ရောင်းချမီ ပြုပြင်ခြင်း၊ ပြန်လည် မှိုင်းခံခြင်း၊ အခြောက်ခံခြင်း၊ အဆင့်အတန်းခွဲခြားခြင်း၊ ပြန်လည်ထုပ်ပိုးခြင်း စသည်များ ပြုလုပ်ပါက ၎င်းလုပ်ငန်းများ နှင့် ပြန်လည်ရောင်းချသည့် ရော်ဘာ အမျိုးအစားများ
 - (ဌ) ပုံမှန် လာရောက်ရောင်းချသည့် ခြံရှင်များ၊ အဝယ်ခိုင်အငယ်များ နှင့် ၎င်းတို့ဆီမှ ပုံမှန် ဝယ်ယူရရှိသော ရော်ဘာအမျိုးအစားများ
 - (ဍ) ရော်ဘာ အမျိုးအစားအလိုက် ပြန်လည်ရောင်းချသည့် ရော်ဘာစက်ရုံများ၊ ဈေးကွက်များနှင့် လစဉ်ရောင်းချသည့် ခန့်မှန်းပမာဏများ
- အထက်ပါ အချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများမှ နှစ်စဉ် ကွင်းဆင်း စစ်ဆေးပြီး အတည်ပြုရမည်။ အချက်အလက်များ အပြောင်းအလဲရှိပါက တာဝန်ရှိသူများသို့ အကြောင်းကြား ပြင်ဆင်ရမည် ဖြစ်ပြီး အဆိုပါစာရင်းကို မိမိလက်ဝယ်တွင်လည်း ထားရှိရမည်။ သက်ဆိုင်ရာဝယ်ယူသူများမှ တောင်းဆိုလာပါကအချက်အလက်များကို မျှဝေပေးရမည်။

၇.၂။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

ရော်ဘာအမျိုးအစား၊ အရည်အသွေးအဆင့်အတန်းအပေါ် မူတည်၍ လက်ခံဝယ်ယူ သည့် ရော်ဘာဈေးနှုန်းများကို အများမြင်သာသောနေရာတွင် နေ့စွဲနှင့်အတူအသိပေး ကြေညာ ထားရမည်။

လာရောက် ရောင်းချသူများကို ဝယ်ယူသည့် ရော်ဘာအမျိုးအစား၊ အဆင့်အတန်း၊ ဝယ်ယူသည့် ဈေးနှုန်း၊ ရော်ဘာပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်း၊ ရော်ဘာအလေးချိန် အတိအကျ (ကီလိုဂရမ်/ ပေါင်/ပိဿာ တို့၏ ဒဿမနောက် အနည်းဆုံး ဂဏန်းနှစ်လုံးအထိ)၊ စုစုပေါင်းရရှိငွေပမာဏတို့ ဖော်ပြသည့် ကုန်ပစ္စည်းဝယ်ယူသည့် ဖြတ်ပိုင်းကို ပေးအပ်ရမည်။

၇.၂.၁။ အရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်း

ဝယ်ယူသည့် ရော်ဘာများ၏ အရည်အသွေး စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်း အဆင့်အဆင့်ကို ရောင်းချသူများ မြင်သာသောနေရာတွင် လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သည်။

ချိန်တွယ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် အလေးများ၊ စံအလေးများ၊ ချိန်ခွင်များအား ပုံမှန် စံဖြင့်တိုက်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းများ ပြုလုပ်ထားရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုသို့စစ်ဆေးပြီးကြောင်း သက်သေခံ လက်မှတ်ကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာချိန်ခွင်အနီး မြင်သာသည့်နေရာတွင် ပြသထားရမည်။

ကုန်ကြမ်းအရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်းကို ကုန်ကြမ်းလက်ခံရရှိသည့် အချိန်တွင် စစ်ဆေးခြင်း ပြုလုပ်ရမည်။ ကုန်ကြမ်းများကို အရည်အသွေးစစ်ဆေးပြီးမှ အသုံးပြုရမည်။

ရော်ဘာများကုန်ကြမ်းများလက်ခံရမှုနှင့် ပတ်သက်သော အချက်အလက်များဖြစ်သည့် လက်ခံရရှိသော ရော်ဘာအမျိုးအစား၊ ပမာဏ၊ နေ့စွဲ၊ ဝယ်ယူရရှိသည့်နေရာများ၊ လက်ခံ ရရှိစဉ်က အရည်အသွေး၊ ထားသိုသည့်နေရာနှင့် စနစ် စသည်များကို စနစ်တကျ မှတ်တမ်းများ ထားရှိရမည်။

အရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်း ရလဒ်အပေါ်မူတည်၍သာ ထုတ်လုပ်ထားသည့် ရော်ဘာ များအား အရည်အသွေးအဆင့်အတန်း သတ်မှတ်ရမည်။ ထုတ်လုပ်သည့် ရော်ဘာများအား အရည်အသွေး စစ်ဆေးခြင်း နည်းလမ်းများသည် တိကျမှန်ကန်မှုရှိရမည် ဖြစ်ပြီး ၎င်းအတွက် သက်ဆိုင်ရာဌာန၊ အသင်းများ၏ အတည်ပြုချက် ရယူရမည်။ သက်ဆိုင်ရာမှ အခါအားလျော်စွာ စစ်ဆေးခြင်း၊ အကြံပြုခြင်းများကိုလည်း လက်ခံလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည်။

အရည်အသွေး စစ်ဆေးသည့် ဝန်ထမ်းလုပ်သားများသည် သက်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး စစ်သင်တန်းများသို့ တက်ရောက်အောင်မြင်ထားသူများ ဖြစ်ရမည် ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ ပြီးမြောက်မှု အတွက် သက်သေခံလက်မှတ်များ ရှိရပါမည်။ ၎င်းတို့၏ အရည်အချင်း စွမ်းဆောင်ရည်များကို ပုံမှန် စိစစ်သုံးသပ်စောင့်ကြည့်ခြင်း အစီအမံများရှိရမည်။

၇.၂.၂။ ထုပ်ပိုးမှုအား စစ်ဆေးမှတ်တမ်းတင်ခြင်း

ထုတ်လုပ်သည့် ရော်ဘာများအား သတ်မှတ်အလေးချိန်အတိုင်း အတိအကျ ချိန်တွယ် ပြီးမှ သတ်မှတ်ထားသည့် ပစ္စည်းများဖြင့် စနစ်တကျ ထုပ်ပိုးရမည်။ ထုပ်ပိုးရာတွင် ပြင်ပပစ္စည်း များ မပါရှိစေရန် စစ်ဆေးရမည်။

ထုပ်ပိုးပြီး ရော်ဘာထုပ်များတွင် ရော်ဘာအမျိုးအစား၊ အရည်အသွေး အဆင့်အတန်း၊ သတ်မှတ်အသားတင်အလေးချိန် နှင့် ထုတ်လုပ်သည့်စက်ရုံ၏ အမှတ်အသား တို့ကို ဖော်ပြထား ရမည်။

ထုပ်ပိုးပြီး ရော်ဘာများအား စက်ရုံမှ တင်ပို့ရာတွင် ၎င်းရော်ဘာများ၏ ထုတ်လုပ်သည့် ရက်စွဲ၊ ရော်ဘာအမျိုးအစားနှင့် အရည်အသွေး အဆင့်အတန်း၊ တင်ပို့သည့်အလေးချိန်၊ တင်ပို့မည့် ဦးတည်ရာ၊ ဝယ်ယူသည့်စက်ရုံ၊ ကုမ္ပဏီအမည်၊ ရောင်းချသည့် သဘောတူစာချုပ်

နံပါတ်၊ စက်ရုံမှ သယ်ယူသွားသည့် ယာဉ်နံပါတ်၊ စသည်တို့ကို နေ့စွဲနှင့်အချိန် ဖော်ပြထားသည့် ဓာတ်ပုံများနှင့်အတူ မှတ်တမ်းပြုစုထားရမည်။

၇.၃။ မှန်ကန်မျှတသော ဈေးကွက်ဖြင့်ရောင်းဝယ်ခြင်း

ရော်ဘာအရည်အသွေးအဆင့်အတန်းများနှင့် အရည်အသွေးအလိုက် ရော်ဘာဝယ်ယူမည့် ဈေးနှုန်းများကို လာရောက်ရောင်းချသူများအားလုံး သိစေရန်သိသာရှင်းလင်းသော စာများ၊ ဓာတ်ပုံများ၊ နမူနာများဖြင့် ပြသထားရမည်။

ဝယ်ယူသည့် ရော်ဘာများ၏ အရည်အသွေးစစ်ဆေးခြင်း နည်းလမ်းများသည် တိကျ မှန်ကန်မှု ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းအတွက် သက်ဆိုင်ရာဌာန၊ အသင်းများ၏ အတည်ပြုချက် ရယူ ရမည်ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်ရာမှ အခါအားလျော်စွာ စစ်ဆေးခြင်း၊ အကြံပြုခြင်းများ ကိုလည်း လက်ခံလိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။

ဝယ်ယူသည့် ရော်ဘာများအတွက် ကျသင့်ငွေရှင်းခြင်းကို ဖြစ်နိုင်လျှင် ပစ္စည်းလက်ခံရရှိ စိစစ်ပြီး ချက်ချင်း ရှင်းပေးရမည်။ အရည်အသွေးစစ်ဆေးပြီး ကျသင့်ငွေရှင်းခြင်းကို ပစ္စည်း လက်ခံရရှိပြီး နှစ်ရက်ထက် မပိုရပါ။

လက်ခံရရှိပြီး ရော်ဘာများအား အရည်အသွေး စစ်ဆေးရာတွင် (ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ မသမာသောနည်းလမ်းများဖြင့်) ရော်ဘာမဟုတ်သည့်အရာများပါနေခြင်း၊ အမျိုးအစားမမှန်သည့် ရော်ဘာများရောပါနေခြင်း စသည်တို့ကို တွေ့ရှိပါက နေ့စွဲ၊ အချိန်ဖော်ပြသော ဓာတ်ပုံများဖြင့် မှတ်တမ်းယူ၍ ရောင်းချသူများကို ပြန်လည်ပြသကာ သတိပေးမှုများပြုလုပ်ရမည်။

ရော်ဘာဝယ်ယူသော အဝယ်ဒိုင်များ၊ စက်ရုံများ၏ အရည်အသွေး စစ်ဆေးခြင်း၊ အလေးချိန်တွယ်ခြင်း နှင့် ဈေးနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်းတို့အပေါ် သံသယရှိခြင်း၊ မကျေနပ်ခြင်း များရှိပါက ရောင်းချသူဘက်မှ သက်ဆိုင်ရာအသင်း၊ အာဏာပိုင်များသို့ ဆက်သွယ်အကြောင်း ကြားပြီး ၎င်းတို့ရှေ့တွင် အဆိုပါ ရောင်းဝယ်ခြင်းအား သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းအား စုံစမ်းစစ်ဆေး မှုများ၊ အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ရမည်။ ၎င်းဖြစ်စဉ်များအားလုံးကို သက်ဆိုင်ရာ အသင်းအဖွဲ့၊ အာဏာပိုင်များက မှတ်တမ်းများထားရှိရမည်။

၇.၄။ အဂတိလိုက်စားမှုမရှိစေခြင်း

ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရောင်းချမှုနှင့် သက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းတိုင်းသည် သက်ဆိုင်ရာ မှ ပြဋ္ဌာန်းထားသော တည်ဆဲဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာများကို လေးစားလိုက်နာခြင်း ရှိရမည်။

မည်သည့်အကြောင်းရင်းကြောင့်ဖြစ်စေ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူခြင်းနှင့် အဂတိလိုက်စား ခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့တွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မရှိရပါ။

လုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး လုပ်ငန်းတွင်း/ပြင်များတွင် မသမာမှုများ၊ အဂတိလိုက်စားမှု များ၊ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများ၊ ဥပဒေနှင့် မကိုက်ညီသော လုပ်ဆောင်မှုများ တွေ့ရှိပါက သို့မဟုတ် ရှိသည်ဟု သံသယရှိပါက မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှမဆို မည်သည့်ကန့်သတ် ချက်မျှမရှိဘဲ လုံခြုံစိတ်ချစွာ တိုင်ကြားနိုင်သည့် စနစ်နှင့်အစီအမံရှိရမည်။ ၎င်းတိုင်ကြားမှုများ ကိုလည်း လျှင်မြန်ထိရောက်စွာ ပြန်လည်ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်မှုများရှိရန် စီမံထားရမည်။ သက်ဆိုင်ရာမှ ဖြေရှင်းရန် တောင်းဆိုမှုများကိုလည်း တာဝန်သိစွာ ပြန်လည်ဖြေရှင်းပေးရမည်။

လုပ်ငန်းတွင်း အဂတိလိုက်စားမှုများ၊ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများ တွေ့ရှိပါက ပါဝင် ပတ်သက်သူ အားလုံးကို သတိပေးခြင်း၊ အပြစ်ပေးခြင်း၊ အရေးယူခြင်း၊ တာဝန်မှရပ်နားခြင်း စသည့်တို့ ပါဝင်သော အဂတိလိုက်စားမှုပျောက်ရေး အစီအမံကို ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးရမည်။

၇.၅။ ဆိုးကျိုးများ မဖြစ်စေရန် တာဝန်ယူ အလေးထားစိစစ်ဆောင်ရွက်ခြင်း (Risk-based due diligence mechanism)

ရော်ဘာခြံကြီးများ၊ စက်ရုံများ၊ ပြည်ပတင်ပို့သည့် ကုမ္ပဏီများသည် ရော်ဘာစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ် ရောင်းချသည့် လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် လုပ်ငန်းတွင်း/ပြင်ဆိုးကျိုးများ မဖြစ်စေရန် အတွက် မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းများတွင် တာဝန်ယူအလေးထား စိစစ်ဆောင်ရွက်ခြင်းမူဝါဒ (Due diligence policy) ကို ဖော်ဆောင်ချမှတ်ပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။

လုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ဦးဆောင်သူများ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့် လုပ်သားများ အားလုံးသည် အဆိုပါမူဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်သော လမ်းညွှန်ချက်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ရမည် ဖြစ်ပြီး တာဝန်ယူမှုအပြည့်ဖြင့် အလေးထား လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်း ရှိရမည်။

လုပ်ငန်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော သက်ဆိုင်ရာ ဌာန/အသင်းအဖွဲ့များ၊ ဒေသခံပြည်သူများ၊ ပစ္စည်းတင်သွင်း/ဝယ်ယူသူများက တောင်းဆိုပါက အဆိုပါမူဝါဒနှင့် ပတ်သက်သော အစီရင်ခံစာကို ပြသနိုင်ရပါမည်။

လုပ်ငန်း၏ ပုံမှန်လုပ်ဆောင်နေမှုများ၊ လုပ်ဆောင်မည့် အစီအစဉ်များ၊ ပြောင်းလဲနေသော ပြင်ပပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေများ စသည်တို့ကြောင့် လုပ်ငန်းတွင်း/ပြင်ဆိုးကျိုးများ မဖြစ်စေရန် ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်နိုင်ခြေများကို ကြိုတင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ သက်ရောက်နိုင်ခြေအဆင့်များ ကို သတ်မှတ်ခြင်း၊ ကြိုတင်အချက်ပြစနစ်များ၊ ကာကွယ်မည့်နည်းလမ်း နှင့် ဖြေရှင်းရမည့် လုပ်ဆောင်ပုံ အဆင့်ဆင့်ကို ပြင်ဆင်ထားခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စိစစ်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်သော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းစနစ် (Risk management system) ရှိရပါမည်။ ၎င်းနှင့် ပတ်သက်သော အစီရင်ခံစာကို ပြုစုထားရမည်ဖြစ်ပြီး ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေရှိသူ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာမှ တောင်းဆိုလာပါက တင်ပြရမည်။

အကယ်၍ ဆုံးရှုံးမှုဖြစ်လာပါက ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနေစဉ် နှင့် ဖြေရှင်းပြီးအဆင့်တွင် ဆုံးရှုံးမှုနှင့် အခြားသက်ရောက်မှုများကို တိုင်းတာစစ်ဆေးခြင်း၊ သက်ဆိုင်သော အကြောင်းရင်းများကို စိစစ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ဖြေရှင်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို ထိရောက်မှုရှိစေရန် စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဖြေရှင်းပြီးရလဒ်ကို တိုင်းတာစစ်ဆေးခြင်း၊ အလားတူဆုံးရှုံးမှုမျိုး ထပ်မံမဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်သော အစီရင်ခံစာကို အချိန်မီပြုစုထားရမည်ဖြစ်ပြီး ဆုံးရှုံးသူ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာမှ တောင်းဆိုလာပါက တင်ပြရမည်။

၈။ ရော်ဘာခြံငယ်ရှင်များလူမှုဖူလုံရေး

၈.၁။ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးမှဝင်ငွေအကျိုးအမြတ်ပိုမိုရရှိစေခြင်း

ရော်ဘာခြံအတွင်း ရော်ဘာလိုင်းတန်းများ ကြားတွင် ရော်ဘာပင်သက်တမ်းအလိုက် သင့်တော်သောကြားသီးနှံများကို သက်ဆိုင်ရာစိုက်ပျိုးရေးဌာနများ၏ ထောက်ခံချက်၊ အကြံပြုချက်များအတိုင်း စနစ်တကျ လိုက်နာစိုက်ပျိုးနိုင်သည်။

ရော်ဘာပင်ကြီးများ၏ လိုင်းတန်းများကြားတွင် ရော်ဘာပင်နှင့် ရော်ဘာအစေးခြစ်ခြင်း လုပ်ငန်းအား မထိခိုက်စေသည့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို သက်ဆိုင်ရာ မွေးမြူရေးဌာနများ၏ ထောက်ခံချက် အကြံပြုချက်များအတိုင်း စနစ်တကျ တွဲဖက်လုပ်ကိုင်နိုင်သည်။

ရေရှည်တည်တံ့သော ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ နည်းပညာပေး သင်တန်းများ အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာမှ အခါအားလျော်စွာပို့ချပေးသည့် ရော်ဘာစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော သင်တန်းများသို့ တက်ရောက်ထားသင့်သည်။

၈.၂။ ခြံငယ်ရှင်များအား ထောက်ပံ့ပေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်း

ရော်ဘာခြံကြီးများ၊ စက်ရုံကြီးများနှင့် အဝယ်ဒိုင်ကြီးများ၏ လူမှုအကျိုးပြုလုပ်ငန်းများကို တာဝန်သိလုပ်ဆောင်ခြင်း (Corporate Social Responsibility -CSR) အစီအစဉ်များတွင် မိမိတို့၏ လုပ်သားများအပြင် ရော်ဘာခြံငယ်ရှင်များ၏ ကျန်းမာရေး၊ ပညာတတ်မြောက်ရေး၊ လူနေမှုဘဝ မြှင့်မားလာစေရေး တို့ကို အထောက်အကူပြုသည့် လုပ်ငန်းများကိုပါ ထည့်သွင်း လုပ်ဆောင်ခြင်းများ ရှိရပါမည်။

စက်ရုံများ နှင့် အဝယ်ဒိုင်များသည် ရော်ဘာတောင်သူများ ရေရှည်တည်တံ့သော နည်းလမ်းများဖြင့် ရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန်အတွက် ပူးပေါင်းကူညီ ဆောင်ရွက်မှုများ ရှိရပါမည်။

ရေရှည်တည်တံ့သော မြန်မာ့သဘာဝရော်ဘာစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာသည့် ရော်ဘာ တောင်သူများ၊ တောင်သူအစုအဖွဲ့များမှ ထုတ်လုပ်သော အရည်အသွေးမြင့် ရော်ဘာများ (အစေးရည်၊ ခွက်ခဲတုံး၊ မိုင်းမခံရသေးသော ရော်ဘာပြား၊ မိုင်းခံထားသော ရော်ဘာပြား)ကို ပုံမှန် အရည်အသွေးမြင့် ရော်ဘာများထက် ဈေးနှုန်းပိုပေးခြင်း သို့မဟုတ် ဦးစားပေးဝယ်ယူခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

၉။ ကျမ်းကိုးစာရင်း

- (၁) China Chamber of Commerce of Metals, Minerals & Chemicals Importers & Exporters CCCMC, 2017. Guidance of Sustainable Natural Rubber.
- (၂) Food and Agriculture Organization FAO, 2016. Free Prior and Informed Consent: An indigenous People’s right and a good practice for local communities Manual for Project Practitioners.
- (၃) Global platform for Sustainable Natural Rubber, 2023. Developing policies with and for smallholders of the ASEAN Policy on Zero Burning.
- (၄) International Labour Organization ILO, 2023. Manual on grievance mechanisms.

- (၅) ISO 126:2005. Natural rubber latex concentrate — Determination of dry rubber content.
- (၆) REGULATION (EU) 2023. 1115 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 31 May 2023 on the making available on the Union market and the export from the Union of certain commodities and products associated with deforestation and forest degradation and repealing Regulation (EU) No. 995/2010.
- (၇) The ASEAN Secretariat, Jakarta. 2003. Guidelines for the Implementational. The Green Book. 1969. International Standard of Quality and Packing for Natural Rubber Grades. *In*: International Rubber Quality and Packing Conference IRQPC.
- (၈) Zakaria Adriani et.al. 2018: Integration of High Conservation Values (HCV), High Carbon Stock (HCS) Forest and Free, Prior and Informed Consent (FPIC), published by HCS Approach Steering Group.
- (၉) ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲနှင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းနယ်မြေများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ(၂၀၁၈)
- (၁၀) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့်ဥပဒေ(၂၀၁၅)
- (၁၁) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်နှင့်သဘာဝအပင်များကာကွယ်ရေးနှင့်သဘာဝနယ်မြေများ ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ(၁၉၉၄)
- (၁၂) ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ(၂၀၁၂)
- (၁၃) ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနည်းဥပဒေများ(၂၀၁၄)
- (၁၄) ပုဂ္ဂလိကရော်ဘာစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခွင့်ရရှိသူက လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းချက်များ (၂၀၁၈)
- (၁၅) ပုဂ္ဂလိက (ရော်ဘာ၊ ဆီအုန်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်း) စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ(၂၀၁၈)
- (၁၆) မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေ(၂၀၁၂)
- (၁၇) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာနေထိုင်လုပ်ကိုင်သူ အလုပ်သမားများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ အားလုံး၏ အခွင့်အရေးများ ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက်(၁၉၉၀)
- (၁၈) လယ်ယာမြေဥပဒေ(၂၀၁၂)
- (၁၉) လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာဥပဒေ(၂၀၁၉)
- (၂၀) သစ်တောဥပဒေ(၂၀၁၈)

- (၂၁) အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး(ထုတ်လွှတ်မှု) လမ်းညွှန်ချက်များ(၂၀၁၅)
- (၂၂) အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ(၂၀၁၆)
- (၂၃) အလုပ်ရုံများအက်ဥပဒေ, ၁၉၅၁ (ပြင်ဆင်-၂၀၁၆)၊ မြန်မာ့အလုပ်သမားဥပဒေအပေါ် ILO ၏လမ်းညွှန်မှု(၂၀၁၇)

Public Comment Use Only